

Svim našim članicama i članovima želimo čestit Božić i sretnu novu godinu!

Nepokolebljivo naprijed!

Krunoslav Katičić

str. 3

HDZ

Broj 17, prosinac 2022.

SNAGA ZAJEDNIŠTVA

Središnje glasilo HDZ-a

Na pragu jedinstvena uspjeha

Glavni urednik
Ivica Miškulin

Podatci o istraživanju popularnosti političkih stranaka koje je krajem studenoga ove godine objavio Dnevnik Nove TV morali bi privući pažnju javnosti. Prema istraživanju „Crobarametra“ HDZ uživa 29,9% biračke potpore ili čak dva i pol puta više od prvog opozicijskog pratitelja, tj. SDP-a, koji podržava svega 11,7% birača, a za (najmanje) čitav postotni poen nadmašuje potporu triju najjačih opozicijskih stranaka zajedno!

Iznimno dobra biračka potpora otvara dakle HDZ-u vrata jedinstvene treće uzastopne pobjede na parlamentarnim izborima. Teško je zamisliti da na tome putu opozicija bude (prevelik) problem. Čak i zamislimo li pojavu crveno-zeleno-narančastocrne opozicijske koalicije te pridodamo li joj (vjerojatnu) podršku aktualnog predsjednika države, zaista je malo vjerojatno da bi takva skrpanica mogla biti ozbiljnom prijetnjom.

Promišljena politika državnog intervencionizma u proteklih šest i pol godina uspjela je zadržati temeljnu stabilnost i koheziju hrvatskoga društva što, nažalost, opoziciju kao da baca u očaj. Stabilizacija državnih financija, pravovremeno spašavanje gospodarstva i rastuća iskorištenost europskih fondova spriječili su izbijanje dubljih socijalnih kriza, a strateški smjer tolerancije i otvorenosti svakovrsne su radikalizme gurnuli na marginu političkog života. Iduća bi godina konačno mogla zaustaviti dugotrajnu krizu. Opozicija, dakle, neće moći računati na uobičajenu metodu iskorištavanja socijalnih problema, pa će još žestće inzistirati na tezama o kriminalnom karakteru HDZ-a.

No trebat će dodatni iskorak učiniti i u vlastitim redovima. Nema sumnje da HDZ mora afirmirati više artikuliranih, vjerodostojnijih i borbenijih po jedinaca. Nije dovoljno samo isticati nesumnjive uspjehe Vlade i blagotvoran politički utjecaj moderniziranoga HDZ-a. Bez jasnog razotkrivanja karaktera i ciljeva opozicije prijeti nam predvidiva opasnost uljuljkavanja u vlastitoj samodostatnosti. Jedinstvenu priliku koja nam se otvara, posebno ima li se na umu baruština koja se biračima lažno predstavlja alternativom, ne smijemo propustiti!

Foto: Vesna Žganec / PIXSELL

Pravo lice Hrvatske

Politike simpatiziranja agresora te neskrivene mržnje su na krivoj strani povijesti

Uredništvo

Nema sumnje da je prepoznatljiva uzrečica predsjednika HDZ-a i predsjednika Vlade Andreja Plenkovića o tome da rat u Ukrajini od svih demokratskih država zahtjeva imperativno svrstavanje na pravu stranu povijesti izvrsno pogođena. Svrtavanje Hrvatske uz žrtvu brutalne agresije najmanje je što narod koji je i sam bio prisiljen na borbu za opstanak može učiniti. Sve ostalo bila bi tragična pogreška i razočaravajući dokaz da je svijet u kojem živimo ostao bez minimuma ljudskosti i humanosti. Ako Hrvatska padne na tom ispitku, tko će ostati? Ako žrtva agresije koja je proživjela ogromne patnje postupi bešćutno, opravdava li to svu bešćutnost koju je sama iskusila? Naravno da ne.

Mi ćemo međutim na istom tragu predložiti još jednu uzrečicu. Nesebična vojna, humanitarna, diplomatska i politička podrška naše domovine ugroženoj Ukrajini naime predstavlja i pravo lice Hrvatske. Tu sliku, nadalje, treba upotpuniti doista impresivnim dovršetkom procesa integriranja Hrvatske unutar Europske unije. Uz već zaključeno priključenje

europodručju početkom iduće godine slijedi i ulazak u šengensko područje, koje trenutno čini 26 država članica. (Priznat ćete da nakon navedenoga pravo lice Hrvatske još više dolazi do izražaja!) Ovaj je uspjeh toliko velik da ga je čak i našoj glatjoj opoziciji teško kritizirati pa ga stoga namjerno prešućuje.

Nadalje, upravo svjedočimo i o seriji iznimnih uspjeha u domaćem dvorištu još tamo od kraja ljeta. Naime, nakon zaštitnoga paketa pomoći građanima i poduzetnicima teškog 21 milijardu kuna (uzrokovanog rastom cijena energenata), novog osjetnog povećanja primanja zaposlenicima u državnom i javnom sektoru (naravno, omogućenog očuvanjem gospodarskog sustava u vremenu pandemije i pametnim upravljanjem državnim financijama) uslijedilo je prihvaćanje neporecivo socijalno usmjerenog državnog proračuna (ne zanemarujući pritom i njegovu razvojnu komponentu) te na kraju prijedlog novoga Zakona o radu, kojim će se konačno riješiti delikatno pitanje rada nedjeljom. Tomu treba dodati da početkom 2023. na snagu stupaju izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju koje će značajno pridonijeti dostojanstvenoj starosti tisuća hrvatskih umirovljenika. I aktualno za-

državanje socijalnoga standarda u nesretnim vremenima pandemije, krize i ratova jest pravo lice Hrvatske.

Slika koju nastojimo prenijeti čitateljima našega glasila bit će, međutim, potpuna samo upozorimo li kakva je konkurencija (HDZ-ovu) pravom licu Hrvatske. Krenimo opet od međunarodne dimenzije. To „alternativno“ lice Hrvatske znači simpatiziranje i solidiziranje s agresorom (sjetit ćete se da je u početku agresije trebalo imati „razumijevanja za ruske interese“, a da bi sada trebalo ići u dogovor s Moskvom jer je, navodno, Rusija „nepobjediva“) te izolaciju i karantenu (opet, podsjećamo da su nas iz opozicije uvjeravali kako euro „sigurno“ donosi osiromašenje, krizu i potlačenost te da smo zbog „briselske karijere“ i šengena „sigurno“ prodali nešto). Na unutarnjem planu, „alternativno“ lice Hrvatske donosi jalovu galamu (politika „lupanja šakom po stolu“), neskrivenu mržnju („i sa crnim vragom rušiti HDZ“) te demonizaciju (kad HDZ-u ne možeš ništa, onda okolo trubiš da ga vode „veleizdajnici“).

Dakle, svjedočimo postojanju dva lica Hrvatske. Samo je jedno, međutim, pravo. ZNA SE koje je odabir hrvatskih građana.

Zna se!

Izvršna godina i Hrvatske i HDZ-a!

str. 2

Aktualno

Šest godina modernoga hrvatskog suverenizma

str. 6–7

Aktualno

Svijet u Zagrebu. Nastavak podrške Ukrajini

str. 9

Aktualno

Prema dugoročnoj stabilnosti

str. 10

Hrvatska i svijet

Završetak posla. Hrvatska i šengensko područje

str. 16–17

Mi i oni

Barbarin s Pantovčaka

str. 18–19

Vladimir Šeks

Božićni ustav. Moje sjećanje

str. 22–23

Zna se! U fokusu

Izvrсна godina i Hrvatske i HDZ-a!

Rezultat našeg rada je gospodarski snažna, socijalno uključiva, sigurnosno i društveno stabilna te međunarodno prepoznatljiva i utjecajna Hrvatska.

Uredništvo

Došli smo do kraja 2022., godine koju s razlogom treba nazvati jedinstvenom u povijesti naše domovine i velikom u povijesti naše stranke. Naime, od sredine 2016. do danas HDZ promišljeno, sustavno i uspješno provodi svoje politike utemeljene na konceptu modernog suverenizma. Rezultat takva rada je gospodarski snažna, socijalno uključiva, sigurnosno i društveno stabilna te međunarodno prepoznatljiva i utjecajna Hrvatska.

Na početku, vlada koju predvodi HDZ ponovno je pokazala da je vode načela profesionalnosti, vjerodostojnosti i učinkovitosti. Kako smo početkom godine najavili, u srpnju smo nakon više od tisuću dana radova otvorili Pelješki most i time spojili krajnji jug s ostatkom Hrvatske. Zahtjevu za-

daću osiguranja energetske sigurnosti Hrvatske ostvarili smo kapitalizacijom strateškoga projekta „LNG Hrvatska“, koji nam, osim toga, već sada otvara mogućnost da postanemo status energetskog čvorišta ovog dijela Europe.

Istovremeno, nastavlja se i dublja integracija naše domovine u zajednički europski prostor. Od početka iduće godine Hrvatska je sastavni dio eurozone i šengenskoga područja, što je jedinstven pothvat u povijesti europskih integracija. I eurozona i šengensko područje nesumnjivo su korisni za sve hrvatske građane i za cjelokupno hrvatsko gospodarstvo. Hrvatska tako postaje dijelom središta zajedničkog europskog projekta, čime je ostvaren još jedan naš strateški cilj. Prije trideset godina Hrvatska nije na me-

izdašno pomagala), nego nužna mjera solidarnosti s pojedincima i skupinama koje najteže prolaze kroz aktualne teškoće. Sva ovim porezom prikupljena sredstva bit će prosljeđena jedino najugroženijima u hrvatskom društvu. Druga mjera jest uvođenje besplatnog obroka za sve učenike osnovnih škola u Hrvatskoj. Osim što će pomoći djeci najsiromašnijih roditelja, mjera ima i demografski te društveno kohezivni učinak.

Ulaskom Hrvatske u eurozonu i šengensko područje ostvaren je i cilj koji je prvi predsjednik Hrvatske i prvi predsjednik HDZ-a dr. Franjo Tuđman jasno istaknuo na zasjedanju prvog višestranačkog sabora u proljeće 1990. I to valja posebno napomenuti u godini koju smo stoga s pravom nazvali godinom isporuke!

Poseban osvrt zaslužuje aktualna politizacija najavljenog sudjelovanja Hrvatske u zajedničkoj misiji pomoći Ukrajini. Za nas u HDZ-u pomoć žrtvi brutalne agresije nijednog trenutka nije bila upitna! Hrvatska na razne načine pomaže Ukrajini već godinama i nastavit će to činiti, pa i pružanjem vojne obuke. Stoga nas iznimno neugodno iznenađuje stav nekih oporbenih stranaka koje iz teško razumljivih razloga na svaki način od ovoga žele napraviti politički skandal. Zapravo, pitanje solidarnosti sa žrtvom agresije za sve u Hrvatskoj, zemlji koja je i sama itekako osjetila svu bol i razaranja nametnutog rata, moralo bi biti jedino stvar civilizacijske pripadnosti. Ili nesebična, plemenita i hrabra pomoć žrtvi agresije ili prijezira vrijedno nesnalaženje koje zaslužuje jedino vječnu sramotu. Stav HDZ-a se zna.

Čeka nas, međutim, i vrijeme pojačana angažmana u domaćem političkom životu. Činjenica da ulazimo u predizborno razdoblje, a ususret 2024. kad su predviđeni redovni europski, parlamentarni i predsjednički izbori, zahtijeva od svih članica i članova stranke kao i dužnosnika HDZ-a na svim razinama maksimalan angažman i uključenost u političko djelovanje. Vodstvo, stranačke organizacije, zajednice i odbori pozvani su još aktivnije i učinkovitije promicati temeljne vrijednosti, postignuća i ciljeve HDZ-a.

HDZ u sedmu godinu mandata ulazi kao uvjerljivo najjača hrvatska politička stranka. Naime, posljednje relevantno istraživanje javnog mnijenja pokazuje da naša stranka uživa veću biračku potporu nego tri najjače oporbene stranke zajedno! I ovo je naravno rezultat uspjeha koje postiže Vlada, ali i učinka političke stabilnosti koju u državi i društvu generira HDZ. Stoga ćemo nastaviti razvoj naših državotvornih, narodnjačkih, demokršćanskih, humanističkih i europskih vrijednosti te, uz jednako čvrsto pozicioniranje u političkom prostoru desnoga centra naslijeđeno iz vremena dr. Franje Tuđmana, nastaviti nizati nove izborne uspjehe!

Foto: Marko Lukunić / PIXSELL

đunarodnoj sceni odlučivala ni o čemu, a danas je jedna od petnaest zemlja koje su istodobno članice NATO-a, EU-a, europodručja i šengenskoga prostora!

Ujedno je ulaskom Hrvatske u eurozonu i šengensko područje ostvaren i cilj koji je prvi predsjednik Hrvatske i prvi predsjednik HDZ-a dr. Franjo Tuđman jasno istaknuo na zasjedanju prvog višestranačkog sabora u proljeće 1990. I to valja posebno napomenuti u godini koju smo stoga s pravom nazvali godinom isporuke!

Nadalje, suočena s globalnim izazovima bez presedana, u prvome redu posljedicama pandemije, pogoršanom si-

gurnosnom situacijom i inflatornim pritiscima, Hrvatska je pokazala otpornost, očuvala socijalnu koheziju te nastavila gospodarski se razvijati. Zahvaljujući pravovremenoj i snažnoj reakciji Vlade, građanima i gospodarstvu, institucijama, a posebno najugroženijim skupinama osigurane su mirna jesen i zima.

Od brojnih aktualnih socijalnih mjera za zaštitu najugroženijih skupina u društvu posebno treba izdvojiti dvije. Nasuprot nekim tumačenjima u javnosti porez na ekstraprofit nije zlonamjerna kazna poduzetnicima (kojima je, uostalom, u vrijeme pandemije država iznimno

Zna se! Smjer

Nepokolebljivo naprijed!

Državotvorna i politička ostavština dr. Tuđmana ishodišna je točka naše politike. Stoga nas snažno motivira da iznalazimo nove i najbolje odgovore na sve aktualne probleme hrvatske države i hrvatskoga društva.

Krunoslav Katičić

Drage stranačke prijateljice i prijatelji! Na kraju godine donosimo vam novi broj našega središnjega glasila. Znajući s kolikim ponosom gledamo na herojske devedesete u povijesti HDZ-a, podsjećam vas da se kraju bliži i godina u kojoj smo obilježili stotu obljetnicu rođenja prvoga predsjednika samostalne i demokratske Republike Hrvatske te utemeljitelja naše stranke dr. Franje Tuđmana. Obilježili smo je dostojanstveno, pa stoga najveća hvala svima koji su pridonijeli proslavi obljetnice.

Državotvorna i politička ostavština dr. Tuđmana ishodišna je točka naše politike, a njegova politička filozofija snažno nas motivira da iznalazimo nove i najbolje odgovore na sve aktualne probleme hrvatske države i hrvatskoga društva. I to je u srži, u osnovi svega što radimo. I to u konačnici razumiju i naši članovi i naši birači.

Nepokolebljivu odanost današnjega HDZ-a veličanstvenoj ostavštini njezina utemeljitelja prepoznali su i naši politički suparnici. Upravo zato već šest godina svim sredstvima – nažalost, uglavnom najprizemnije vrste – pokušavaju slomiti tu bit, tu osnovu našega djelovanja. Uzaludnost takvih pokušaja pokazuje da smo na pravom putu. I više od toga. Baš iz tih razloga i u novoj ćemo godini biti još određeniji u zastupanju onih vrijednosti na kojima smo nastali i zahvaljujući kojima i danas ostvarujemo sve ključne nacionalne ciljeve.

Nadalje, zajedničkim snagama vratili smo HDZ upravo tamo kamo ga je pozicionirao naš utemeljitelj – u desni politički centar. Jer, kako razvoj događaja u posljednjih šest godina uvjerljivo pokazuje, upravo je to pozicija iz koje se može najviše napraviti za Hrvatsku i hrvatskog čovjeka. Dvije izborne pobjede zaredom, koje po svojim rezultatima nadmašuju mnoge ranije, pokazuju da smo bili u pravu. Pozicija desnog političkog centra otvara nam stoga vrata još jednog izbornog trijumfa.

Dvije izborne pobjede zaredom, koje uvelike nadmašuju mnoge ranije, pokazuju da je HDZ prepoznao dobitnički politički smjer. Pozicija desnog političkog centra otvara nam stoga vrata još jednog izbornog trijumfa.

Njegujući našu tradiciju, nacionalni identitet, povijest i kulturu te čuvajući dignitet Domovinskog rata, Hrvatsku danas razvijamo kao srednjoeuropsku i mediteransku zemlju, učvršćenu članstvom u Europskoj uniji i Sjevernoatlantskom savezu, a pristupanje euro i šengenskoj zoni samo dodatno potvrđuju ispravnost HDZ-ova političkoga smjera.

Građani su nam povjerali da vodimo Vladu, na čijem čelu je predsjednik HDZ-a Andrej Plenković, kao i većinu županija, gradova i općina u Hrvatskoj. Posebno je važno istaknuti da Hrvatska danas ravnopravno sudjeluje u vođenju Europske unije. Svjesni smo, naravno, odgovornosti koju imamo. Danas je većini hrvatskih ljudi kristalno ja-

sno da samo HDZ osigurava potrebnu stabilnost društvenog, gospodarskog i političkog života Hrvatske.

I posljednje recentne ankete pokazuju da je HDZ ona politička snaga koja uživa najveću potporu hrvatskog naroda. Upravo zato moramo svakodnevno braniti poziciju i povjerenje koje smo stekli kod naših građana. Upravo zato sve naše članice i članovi moraju aktivno i argumentirano sudjelovati u političkom i društvenom životu naše domovine.

Ne treba zaboraviti da su pred nama novi izazovi. Suočeni smo s imperativom populacijskog opstanka, posljedicama dvaju razornih potresa, gospodarskom, energetskom i klimatskom krizom te povratkom rata na tlo kontinenta koji se desetljećima trudi graditi politiku mira, suradnje i razumijevanja. Naša stranačka i državna politika daje uspješne odgovore na sva ta postavljena pitanja.

Da bi, međutim, to bila u stanju i dalje činiti mora imati suradnju svih nas. Jer samo okupljeni oko zajedničkih vrijednosti, boreći se protiv podjela u društvu, možemo hrabro ostvarivati i stranačke i državne ciljeve te odgovoriti na sve izazivače koji naše zajedništvo žele staviti na kušnju.

Samo okupljen oko svojih temeljnih vrijednosti i boreći se protiv podjela u društvu HDZ može hrabro ostvarivati i stranačke i državne ciljeve te odgovoriti na sve izazivače koji naše zajedništvo žele staviti na kušnju.

Provedeni unutarstranački izbori imali su cilj iznjediti one koji mogu najbolje odgovoriti zahtjevima našega članstva i naših birača u ostvarivanju potrebnih iskoraka prema izazovima budućnosti. Ojačani novim vodstvom na svim razinama imamo stoga obvezu nastaviti osnaživati našu stranku za važna izborna nadmetanja koja su pred nama. Nadalje, promjenom Statuta učinili smo potrebne i korisne iskorake u razvoju unutarstranačke demokracije. Završnim konstituiranjem predsjedništva i s novim Nacionalnim odborom dodatno smo osnažili stranačku strukturu.

U proteklih šest godina suočili smo se s mnogim naslijeđenim problemima iz razdoblja hrvatske tranzicije te s ostalim društvenim i gospodarskim izazovima, od systemske krize u Agrokoru, brodogradilištima i INA-i do izbivanja pandemije bolesti COVID-19, razornih potresa i recentne ruske agresije na Ukrajinu. Unatoč tomu vlada u kojoj je HDZ stožerna stranka osigurala je da Hrvatska u područjima gospodarskog napretka, socijalne pravednosti, reformskih iskoraka i međunarodne afirmacije čini snažne iskorake.

Izazovi koji su pogodili Hrvatsku potaknuli su cjelokupno članstvo HDZ-a na dodatnu solidarnost i zajedništvo. I u tome treba tražiti korijene snažne Hrvatske. Ne treba naime zaboraviti da je upravo u kriznim trenutcima naša domovina pokazala da je država koja štiti svakog svog građanina. A HDZ da ima znanje, hrabrost i ljude za rješavanje svih problema. Unatoč, dakle, činjenici da državni intervencionizam nije naše programsko opredjeljenje, nužnim

Foto: Dubravka Petric / PIXSELL

koracima u tom smjeru naša je stranka pokazala da izvrsno zna prepoznati vrijeme te preuzeti odgovornost za očuvanje stabilnosti hrvatskoga društva.

Posebno važnim smatram istaknuti da HDZ usprkos svim izazovima nastavlja graditi tolerantnu i pravednu Hrvatsku. U tome nažalost ne nailazimo na ozbiljniju podršku opozicije. Naprotiv, dobar dio naših političkih suparnika čini sve kako bi u našem društvu širili ozračje netolerancije i isključivosti.

HDZ je i danas, više od tri desetljeća od osnutka, najveća i najsnažnija hrvatska politička stranka. Ako smo išta naučili i usvojili nakon svih teških izazova i kriza, ali i pozitivnih i ohrabrujućih rezultata, onda je to zajednička svijest o potrebi snaženja i jačanja HDZ-a kao središnje hrvatske stranke. A središte hrvatske političke scene nalazi se u desnom centru, odnosno upravo tamo gdje se nalazi i HDZ!

HDZ neće dopustiti da mu se politička snaga krnji lažima, izmišljotinama i zlobnostima. Na svaki takav pokušaj odgovorit ćemo još snažnijim zajedništvom i još većim radom u interesu Hrvatske. Ti osnovni temelji naše stranke ugrađeni su u novi program usvojen na XIX. općem saboru HDZ-a.

Bez snažnih pojedinaca nema snažne zajednice. Bez snažne zajednice nema jasne vizije. Bez jasne vizije nema ostvarivanja ciljeva ni programa. Zato vas pozivam da zajedno stvaramo snažne pojedince i snažnu zajednicu – jer bez takvih pojedinaca i bez takva HDZ-a, utemeljenog na zajedništvu, nema ni bolje Hrvatske.

Naša je zadaća i dužnost boriti se za boljitak svakog hrvatskog čovjeka. I tu ćemo zadaću izvršiti vodeći se pritom državotvornim, domoljubnim, demokršćanskim i narodnjačkim vrijednostima koje su uklesane u temelje HDZ-a prije više od 30 godina.

I za kraj, pozivam vas da na temelju novoga programa i zajedništva koje smo izgradili oko ključnih ciljeva našega naroda i države nastavimo graditi našu domovinu kao uspješnu i razvijenu zemlju na ponos svim generacijama i na čast onima koji su tijekom povijesti davali sve za Hrvatsku!

Politički komentar

Suverenizam u četvrtome desetljeću hrvatske samostalnosti

Moderni hrvatski suverenizam je stalno razmišljanje o najboljim interesima hrvatske države.

Mario Kapulica

Hrvatska demokratska zajednica davno je osmislila način organiziranja, modele djelovanja i političku platformu za okupljanje najvećega broja hrvatskih ljudi. Po tome smo jedina ozbiljna stranka u Hrvatskoj. A ozbiljnost znači imati kapacitet ispuniti očekivanja hrvatskih građana te upravljajući Hrvatskom osiguravati ne samo bolji standard, bolju perspektivu i sigurno okruženje nego i dati svaku osnovu da bilo tko od nas može s ponosom reći da je Hrvat, da je njegova država suverena, samostalna i europska Hrvatska!

To je neosporno. No za budućnost HDZ-a važno je da se ne promijene razlozi zbog kojih ljudi pristupaju našoj stranci. Oni moraju biti što sličniji onima koji su nas vodili kad smo krenuli ostvarivati našu suverenost prije više od trideset godina. Zašto? Pa zato što su sva sila organizacija i svaki, pa i najbolji, program i deklaracije tek prazne ljuštire bez ljudi koji su motivirani i svjesni onoga u čemu sudjeluju.

Znamo li u kakvom veličanstvenom projektu sudjelujemo!?

Zašto je ovo važno? Dvoje ljudi mogu raditi apsolutno isti posao, ali radit će ga drukčije. Postoji priča o svećeniku koji je prolazio pored gradilišta pa upitao radnika koji je klesao ogromnu kamenu gromadu: „Što radiš?“ Ovaj mu je mrzovoljno odgovorio da kleše kamen. Nekoliko metara dalje drugi je radio to isto, ali je na isto pitanje veselo odgovorio: „Gradim katedralu!“ Ako članovi HDZ-a ne vide da, uvjetno rečeno, grade katedralu i da sudjeluju u ostvarivanju projekta za koji nema nikakve sumnje da presudno utječe na budućnost hrvatske države, teško će naći volje i motiva za klesanje kamenih gromada.

Naime, sve ono što radi vodstvo stranke, pa i sama Vlada (da je najbolja na svijetu) neće se moći sagledati u pravom značenju. A bez takva cjelovita sagledavanja neće biti identifikacije, a kamoli ispravne i korisne motivacije. Jer ne radimo mi ceste i putove, vrtiće i škole, ne pišemo i donosimo zakone, ne gradimo vodovode... Ne! Mi, sa svim iskustvima koja imamo i što smo ih stekli, gradimo Hrvatsku koja će biti otporna i izdržljiva na sve izazove budućnosti. Siguran okvir za naciju koja je zaslužila sigurnu budućnost u sve nesigurnijem svijetu.

Iz svih ovih razloga kao utemeljitelj čvrsto podupirem sve promjene koje naša stranka prolazi i ponosan sam na Zajednicu utemeljitelja, koja okuplja tolike prekrasne ljude kojima se divim jer oni to što radimo vide, shvaćaju i najbolje razumiju iako ih se ponekad nepravedno podcjenjuje. Dakle, sudionici ostvarivanja ključnih nacionalnih pitanja devedesetih su za to da se mijenjamo, da idemo

prema modernome, da demagoški ne pojednostavljujemo višerazinsku kompleksnost današnjih okolnosti. Ponekad nam se čak čini da s potrebnim promjenama idemo presporo. Svjesni smo, naravno, da su se način rada i modeli ponašanja promijenili i da promjene svijeta koji nas okružuje nisu uvijek i isključivo samo promjene nabolje. Ali rekli bi stari Latini: „Bolje je uludo hodati nego uludo stajati“. Sve je bolje od statičnosti, demotivirajuće inertnosti i apatije.

Ljudi s kojima ćemo zajedno prolaziti i (uvjeren sam) uspješno proći ovu fazu političkog angažmana na ostvarivanju modernoga hrvatskoga suverenizma uvijek će nam ostati bliski. Barem oni koju ga iskreno prihvaćaju, ispravno shvaćaju i srčano provode. Kojim se nisu koristili kao što su to činili oporbeni zastupnici mašući ukrajinskim zastavicama dok su istodobno osporavali misiju koja tom hrabrom narodu znači pomoć.

Dakle, ako smo u ovaj angažman ušli s ambicijom da kao generacija i kao pojedinci ostavimo trag i ispunimo određene ciljeve (a nadam se da jesmo!), onda se ne moramo bojati nikakvih posrnuća, nego samo toga da nismo dali sve od sebe. Jer onaj koji želi ostaviti trag, mora ulaziti u bitke, dobivati ih i gubiti ustrajući na postizanju svojih ciljeva. Zato je moja poruka HDZ-ovcima: želimo li ostvariti uspjeh, zaboravimo zonu komfora! Ona ne može stanovati u Tuđmanovu HDZ-u! Ona je luksuz današnje jalove oporbe.

Evo, to vam želim u novoj godini! Godini koja ima potencijal biti jednom od ključnih u ostvarivanju i zaokruživanju ukupne hrvatske, a ne samo naše stranačke politike. Želim vam da radite razumne poteze, ali da u politici budete sa srcem. Da s onima koji su tu iz istih razloga budete bliski. Da vam ne prođe dan bez ambicije da ostavite trag. Da vas nikada ne napusti spremnost na ulazak u nužne političke bitke za ono u što vjerujete. Da nikada ne gubite vjeru ni u vlastite sposobnosti ni u Hrvatsku. Da političke bitke u koje ulazite dobivate i gubite kako biste ostali ili (ako ste mlađi) da biste izrasli u hrabre iiskusne ljude koji mogu preuzeti odgovornost za državu. I da nikada ne zaboravite Tuđmanove riječi: „Budite moderni, budite suvremeni, ali nikada nemojte zaboraviti tko ste i iz kojeg ste naroda potekli!“ Tu je ishodište i otud kreće MODERNI HRVATSKI SUVERENIZAM!

Nova borbenost novog HDZ-a: poziv dužnosnicima i mladeži

Naša stranka je živ organizam, a izbori koje unutar stranke koje provodimo na različitim razinama, u teritorijalnim organizacijama i zajednicama, trebaju nam služiti da stalno

dobivamo novo „pogonsko gorivo“. Ponekad, primjerice u slučaju gubitka izbora u nekim lokalnim sredinama, to se ne događa na vrijeme nego – slikovitim rječnikom rečeno – dugo nakon što se upalila lampica koja nas je upozoravala da smo na rezervi i da moramo stati na prvoj benzinskoj postaji jer možda nećemo stići do iduće. Vjerujem da će se mnogi koji ovo pročitaju složiti da nas nastavak vožnje nakon što se ta lampica upali izlaže riziku da jednostavno stanemo na pola puta.

Ako se nastavljaš voziti na rezervi iako ti lampica gori i unatoč tomu što te tvoji suputnici mole da se opskrbiš novim pogonskim gorivom, nema druge nego zamijeniti vozača. Tu ne pomaže ni promjena guma ni namještanje retrovizora.

Što nam je potrebno da bismo, nakon što smo se svojom voljom uključili u promet, mogli nastaviti voziti po toj političkoj autocesti čije nam je korištenje u proteklih sedam godina osiguravala više nego uspješna vlada i njezin više nego uspješan predsjednik? Pravovremena reakcija na signale koje dobivamo od šireg članstva i samih građana. Jer izgubiš li izbore nakon što si rabio nizbrdice kako bi još koji metar vozio na parama, u povratku na izgubljenju vladajuću poziciju za tebe nema ravne ceste. To ne postoji. Postoji samo mukotrpano i teško penjanje uzbrdo. Pišem ovo uvjeren da je u politici nužno znati prepoznati pravi trenutak za tranziciju iako me ulazak u šestu godinu mandata na poziciji predsjednika utemeljitelja pomalo demantira u mojoj vjerodostojnosti.

Odgovornost mladih

Modernoga hrvatskoga suverenizma nema bez potpore te generacije, kao što ne bi bilo hrvatske države bez potpore generacije iz devedesetih. HDZ je organizacija u kojoj je prosječna starost 51 godina. Svakih deset godina od osnivanja ta se prosječna dob povećavala za 2 do 3 godine. To onaj tko je odgovoran ne može ignorirati. Zato bi jedna od naših zadaća trebala biti mijenjati taj negativni trend. Ali ne pukim učlanjivanjem koje samo dovodi do košmara s bazom podataka i sramote na naslovnim stranicama kad se nešto loše dogodi, nego politikama koje će mladu generaciju snažnije privlačiti i motivirati. Čini mi se da smo tu negdje pogriješili. Da se s mladima nismo baš najbolje

Nekad barkama, a danas mostom spojena Hrvatska! Rezultat rada ustrajnih ljudi svjesnih velebnosti projekta u kojem sudjeluju.

Foto: Grga Jelavić / PIXSELL

razumjeli. Jer iako stalno i s nadom čekam, priželjkujem pa ponekad bez zle namjere i potičem, taj zanos nikako da osjetim. Tek poneki proplamsaj koji se provuče mimo, a katkad i nasuprot jednoj prilično suzdržanoj i zakopčanoj politici. U slijedeće tri do četiri godine u HDZ-u će većinu članova, unatoč visokoj prosječnoj starosti, činiti ljudi koji 1990-ih nisu bili punoljetni. Ta će struktura, u kojoj mladež treba biti najangažiraniji i najprobitičniji dio, odlučivati o svemu i utjecati na sve. Ne bojim se i nisam zabrinut. Naprotiv. Samo mislim da bismo trebali uložiti više energije i nekim pitanjima posvetiti više pozornosti. Na primjer: postoje li i u kojoj mjeri motivi o kojima smo govorili i na njima utemeljena spremnost za preuzimanje odgovornosti? Jer HDZ-u općenito, a posebice od mladih, ne trebaju „izjave o lojalnosti“ kojima se dolazi do ostvarivanja željenih karijera. Ne kritiziram. Samo kažem. Ne dajem upute. Samo razmišljam.

Što je moderni hrvatski suverenizam i zašto ga neki ne razumiju?

Termin moderni hrvatski suverenizam prisutniji je u našem vokabularu nego razumijevanje ono što on jest i kakav je zapravo to koncept. Posebice to uopće ne shvaća i ne razumije naša „desna“ oporba, što ne čudi. Većina njih nikad nije shvaćala Tuđmanovu politiku, ni dok im se odvijala pred očima, pa tako ne razumiju ni što danas, u novim okolnostima, znači biti na tragu te politike. Prvo, to je koncept koji uvođenjem riječi moderan uz pojam suverenizam odmah na početku želi otkloniti pogrešnu tezu: da ne možeš biti moderan i istodobno odan tradicionalnim vrijednostima, da ne možeš razmišljati europski, a istovremeno biti do kraja posvećen Hrvatskoj.

Možda je stoga u daljnjem objašnjavanju najbolje najprije reći što moderni hrvatski suverenizam nije. On nije beznađe ni u najtežim situacijama, crtanje stvarnosti najcrnijim bojama i nepouzdanje u vlastite snage. On nije izolacionizam i isključivanje, već dodatni angažman i veće uključivanje u sve aktualne međunarodne tokove. On, dakle, nije protivljenje ulasku u eurozonu i šengen, nego zalaganje za njih. On nije zanemarivanje ključnih pitanja hrvatske budućnosti, već svakodnevna borba za njihovo prepoznavanje i rješavanje. On nije protivljenje pomirbi, nego mirenje, nije prijezir prema drugačijima, nego uvažavanje.

Moderni hrvatski suverenizam nije izolacionizam i isključivanje, već dodatni angažman i veće uključivanje u sve aktualne međunarodne tokove. On, dakle, nije protivljenje ulasku u eurozonu i šengen, nego zalaganje za njih. On nije zanemarivanje ključnih pitanja hrvatske budućnosti, već svakodnevna borba za njihovo prepoznavanje i rješavanje. On nije protivljenje pomirbi, nego mirenje, nije prijezir prema drugačijima, nego uvažavanje.

Politiku modernoga hrvatskoga suverenizma može lako razumjeti svatko tko je imao priliku sudjelovati u politici prvog hrvatskog predsjednika, osnivača i uteme-

ljitelja HDZ-a, jer ona je njezin temelj. A može je shvatiti i svatko tko s razumijevanjem prati što HDZ radi proteklih gotovo sedam godina. To je politika koja sluša glas svoga srca i svog razuma, na što je HDZ pozvao hrvatski narod uoči prvih višestranačkih izbora. To je politika koja zahtijeva razmišljanje o Hrvatskoj i njezinim interesima, razumijevanje vlastitog i shvaćanje nama suprotstavljenih interesa; koja podrazumijeva ustrajnost. Politika koja ne traži prečace i lakše puteve, koja ne govori ljudima samo ono što žele čuti nego i ono što moraju znati o onome što ih zaokuplja.

Moderni hrvatski suverenizam je gledanje u budućnost na čvrstim temeljima naše povijesti i tradicije. Oni koju takvu politiku proglašavaju izdajničkom i veleizdajničkom, spadaju u kategoriju ljudi za koje je Tuđman rekao da ni uz tuđu pomoć nisu kadri ništa shvatiti, pa kad djeluju, uvijek i svagdje nanose samo štetu. Moderni hrvatski suverenizam podrazumijeva ispravno shvaćanje politike koja nas je dovela do stvaranja hrvatske države, koja je zaslužna za pobjedu u Domovinskom ratu, koja je dovela do mirne reintegracije i koja je zaslužna za međunarodno priznanje i međunarodnu afirmaciju ne samo Hrvatske nego i hrvatstva. On podrazumijeva da Hrvatska ne zastane na tim postignućima nego i da ide dalje i da u novim okolnostima daje prave odgovore na sve izazove novoga vremena. I da, u njega ulazi i promišljena energetska politika, povećanje plaća i mirovina, poticanje poduzetništva kao i suštinska briga o radniku, uvažavanje drugih i drukčijih... I na kraju, moderni hrvatski suverenizam je stalno razmišljanje o najboljim interesima hrvatske države.

Aktualno: HDZ

Šest godina modernoga hrvatskog suverenizma

Moderni hrvatski suverenizam nije ništa drugo nego snažno domoljublje koje se očituje u prepoznavanju znakova vremena i donošenju promišljenih i dugoročno ispravnih političkih odluka.

Uredništvo

Krajem 2022., učvršćeni u politici desnoga centra, ponosni na rezultate uspješnih politika i na početku druge polovice mandata aktualne vlade, zamolili smo najviše dužnosnike HDZ-a za nekoliko rečenica komentara. U prvome redu danas nas zanima njihovo mišljenje o politici modernoga hrvatskoga suverenizma. Je li za njih koncept modernog hrvatskog suverenizma ona uspješna formula koju treba dalje slijediti te kako ocjenjuju svoj doprinos njegovu nastanku, afirmiranju i primjeni.

Pitanja

1. Kako u ovome trenutku komentirate politiku modernog hrvatskog suverenizma?
2. Kako ocjenjujete svoj doprinos njegovu nastanku, afirmaciji i primjeni? Što biste istaknuli kao svoj najveći doprinos?

„Prve konkretne sastavnice nove političke paradigme koju smo nazvali moderni hrvatski suverenizam ponudili smo hrvatskim građanima tijekom posljednjih nekoliko godina, a njihova većinska podrška uvjerila nas je da smo na pravome putu. Naši će suvremeni pogledi na hrvatsko društvo, kao i prijedlozi naših operativnih politika, biti vođeni načelom osnažene hrvatske državnosti. To znači da nam je cilj jačanje Hrvatske modernizacijskom prilagodbom gospodarstva, podizanjem životnoga standarda i socijalne sigurnosti, borbom protiv svih oblika isključivosti, izolacionizma i demagogije te kapitalizacijom dostignutog međunarodnog položaja.“

(„HDZ i Hrvatska u četvrtom desetljeću samostalnosti“, Zagreb, 2022., 8.)

Odgovori

Foto: Davor Puklavac / PIXSELL

Zamjenik predsjednika HDZ-a Tomislav Medved

1. Moderni hrvatski suverenizam nije ništa drugo nego snažno domoljublje koje se očituje u prepoznavanju znakova vremena i donošenju promišljenih i dugoročno ispravnih političkih odluka, što je svojim promišljenim odlukama pokazao i naš prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman. Nakon pobjede u Domovinskom ratu nastavili smo promicati hrvatske nacionalne interese te ispunili većinu svojih strateških ciljeva. Pristupili smo svim važnim euroatlanskim asocijacijama u okviru kojih ostvarujemo nacionalne ciljeve i jačamo svoj međunarodni položaj. Utjecaj Hrvatske u EU-u nikada nije bio jači, a ulaskom u europsko društvo i šengen Hrvatska će biti još snažnija, privlačnija, sigurnija i pouzdanija. Naša je politika umjerena i uključiva, ali odlučna i čvrsta, što smo pokazali i u najzahtjevnijim okolnostima od Domovinskoga rata. Očuvali smo radna mjesta i osigurali socijalnu sigurnost, podižemo životni standard naših građana, osnažujemo gospodarstvo i potičemo poduzetništvo te nastavljamo predano raditi za dobrobit naše države i svih naših građana.

2. Ponosan sam što sam iskoristio povijesnu priliku biti aktivnim sudionikom u obrani i oslobađanju naše domovine, a danas aktivno sudjelovati u kreiranju i provođenju politike naše vlade na čelu s našim predsjednikom Andrejem Plenkovićem, a na tragu politike koju je provodio i vrijednosti koje je promicao utemeljitelj suvremene hrvatske države dr. Franjo Tuđman. Kao zagovornik demokratskih vrijednosti zalažem se za najbolje interese svih hrvatskih građana, a od početka svog političkog djelovanja ustrajno branim vrijednosti na kojima je nastala samostalna hrvatska država. Važno je promicati istinu o Domovinskom ratu, odavati počast našim žrtvama, štiti dostojanstvo hrvatskih branitelja, skrbiti o najranjivijim skupinama našega društva te snažiti institucije i jačati sustav domovinske i nacionalne sigurnosti.

Foto: Davor Javorović / PIXSELL

Potpredsjednik HDZ-a Ivan Anušić

1. Hrvatska je članica Europske unije i ravnopravan dio europske obitelji, a očuvanje našeg nacionalnog identiteta i vrijednosti unutar europskoga okvira osnažuje nas kao

naciju, a time i Europu u cjelini. U vrijeme brojnih izazova s kojima se Europa, kao i cijeli svijet, suočava iznimno je važno čuvati i jačati nacionalne interese. Suverenizam u tom kontekstu vidim kao princip postavljen na temeljima snažne nacije s vlastitim interesima koje ostvaruje u suradnji s međunarodnim partnerima, a uvijek za korist vlastitog naroda i društvenog boljitka.

2. Modernom hrvatskom suverenizmu prvenstveno sam dao doprinos tijekom pet godina Domovinskoga rata na ratištima širom Hrvatske stvarajući i braneći suverenu državu Hrvatsku. Danas, s razine potpredsjednika HDZ-a i župana Osječko-baranjske županije, svoj doprinos temeljim na njegovanju i promicanju hrvatskih nacionalnih interesa.

Kao dio zapadnoga svijeta nastavili smo učvršćivati svoju poziciju u prvom i drugom desetljeću dvadeset i prvog stoljeća članstvom u euroatlantskim organizacijama, u NATO-u i Europskoj uniji. Pred nama je 2023. godina u kojoj ulaskom u eurozonu i šengensko područje nadograđujemo naš međunarodni položaj. S obzirom na moj dugogodišnji politički angažman sudjelovao sam u protekla tri desetljeća u svim procesima stvaranja naše države. Na početku kao hrvatski branitelj, a zatim i kao čelnik lokalne samouprave, zastupnik i predsjednik Kluba zastupnika te ministar u Vladi RH. A u stranci sam obnašajući dužnosti u vodstvu stranke kao član predsjedništva, glavni tajnik i potpredsjednik stranke dao doprinos u kreiranju dokumenata i programa kojima smo oblikovali stranačke politike na kojima je građen moderni suverenizam.

ve. Tu suverenost smo sami izvojevali, kako je to znao reći predsjednik Tuđman. Oslobodili smo domovinu i stvorili državu. Ove smo godine obilježili tridesetu obljetnicu međunarodnoga priznanja Hrvatske. Danas su druga vremena, puna neizvjesnosti i izazova s kojima se Hrvatska suvereno nosi. To je taj moderni suverenizam kojim koračamo naprijed. Promjene su neminovne i prilagodba neophodna. Kao sudionica od samoga početka uvjeren sam da Hrvatska danas kroči dobrim putem. Zbog same činjenice da sam danas s HDZ-om na tom istom putu nadam se da sam i ja barem malo utrla staze modernom hrvatskom suverenizmu.

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

Potpredsjednik HDZ-a Branko Bačić

1. Kao suvremena državotvorna stranka HDZ mora imati odgovore na današnje zahtjevne izazove. Naši suvremeni pogledi na hrvatsko društvo kao i prijedlozi naših politika moraju se voditi osnaženom hrvatskom državnosti. Cilj jačanja Hrvatske mora uključivati modernizacijsku prilagodbu gospodarstva, podizanje životnoga standarda i socijalne sigurnosti te kapitalizaciju dostignutog međunarodnog položaja. Rastući utjecaj Hrvatske u Europskoj uniji, Sjevernoatlantskom savezu i drugim međunarodnim organizacijama daje novu kvalitetu našoj državnosti, upravo to daje posebnu notu politici modernog hrvatskog suverenizma. Kao i uvijek, HDZ ostaje vjeran svojim temeljnim vrijednostima koje će prilagoditi izazovima današnjega svijeta.

2. Moderni hrvatski suverenizam nastao je kao nadogradnja realiziranih strateških ciljeva hrvatskog naroda. Ti ciljevi postignuti su tijekom devedesetih godina prošloga stoljeća stvaranjem suverene Republike Hrvatske, obranom i pobjedom u pravednom, obrambenom i osloboditeljskom Domovinskom ratu. Nadalje, svoj međunarodni položaj gradili smo članstvom u međunarodnim multilateralnim organizacijama poput Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe.

Foto: Igor Suban / PIXSELL

Potpredsjednica HDZ-a Zdravka Bušić

1. Značenje i obilježje suverenizma neke države mijenja se s vremenom i okolnostima. U vrijeme stvaranja hrvatske države i borbe za njezin goli opstanak suverenizam je imao jedno sasvim drugo značenje. Samu srž suverenizma ponajprije su predstavljale državotvorna ideja i obnova hrvatske državnosti. U ta sudbonosna vremena smo srećom imali predsjednika dr. Franju Tuđmana, koji je u potrazi za saveznicima koji bi nam pomogli u zaustavljanju rata i priznanju hrvatske državnosti imao istančan osjećaj za odnose u tadašnjoj međunarodnoj zajednici. Obilježje suverenizma u to povijesno doba bilo je postizanje pune nacionalne slobode u suverenoj i vlastitoj državi. Danas moderni hrvatski suverenizam podrazumijeva stabilnost i promicanje vlastitih nacionalnih interesa unutar europskoga prostora. Moderni suverenizam znači stabilnost i sigurnost u izazovnim vremenima velikih kriza. Znači utjecaj, uvažavanje i ugled Hrvatske.

2. Najvažniji i meni osobno najbitniji doprinos je onaj u vremenima stvaranja hrvatske države kad sam kao bliska suradnica prvog hrvatskog predsjednika Tuđmana imala priliku i čast sudjelovati i dati svoj obol u borbi za samostalnost i u rađanju samostalne i suverene hrvatske države.

Foto: Hrvoje Jelavić / PIXSELL

Potpredsjednik HDZ-a Oleg Butković

1. Hrvatsku vidim kao snažnu državu koja se zna izboriti s izazovima koji pred nju dolaze, koja se zna zauzeti i boriti za svoje interese, a istodobno pripadati krugu europskih država i integracija, gdje ju je vidio i prvi predsjednik naše države dr. Franjo Tuđman. To se ogleda i u našem položaju danas kad ulazimo u eurozonu i šengen, pri čemu smo se znali zauzeti i za Pelješki most. Primjerice, kad su određene struje u BiH tražile da se zaustavi gradnja Pelješkoga mosta, predsjednik Vlade je žestoko stao u obranu njegove izgradnje, a to je u tim trenucima značilo upravo zaštitu nacionalnog interesa.

2. Svi mi na neki način doprinosimo, pa i radom državnih tijela kojima smo na čelu, a koje treba ojačati kako bi mogla odgovoriti na izazove s kojima se, osobito u protekle tri godine, stalno suočavamo. Ipak, u svemu tome država je pokazala svoju snagu i gospodarskim rastom i smanjenjem javnog duga, a nizom mjera za građane i gospodarstvo pokazala je i svoje socijalno lice. Sigurno da resor koji vodim, gdje ukupna ulaganja iznose oko 25 milijarda kuna, doprinosi rastu BDP-a, ali ne mislim da ta zasluga ide samo meni, ništa od toga ne bi bilo moguće bez zalaganja i napora naših tvrtki i stalne međusobne suradnje.

Aktualno: HDZ

Bez borbenosti nema zastupanja HDZ-ove politike!

Naš je cilj u 2023. daljnji ekonomski i prometni razvoj te podizanje standarda građana

Ivan Prnjak

U Velikoj Gorici je 10. prosinca 2022. održana sjednica Nacionalnog odbora HDZ-a. Usvojena su izvješća o financijskom poslovanju, godišnji plan rada za 2023., etički kodeks; izabrani članovi neovisnih tijela stranke te je raspravljano o nizu političkih aktualnosti.

Domaćin ove sjednice bio je Krešimir Ačkar, gradonačelnik Velike Gorice, predsjednik lokalnog HDZ-a, zastupnik i novoizabrani član predsjedništva stranke. Posebno je zahvalio predsjedniku Andreju Plenkoviću i vladi te iznio činjenicu da im nikada dosad nije toliko sredstava vlade i EU-a stajalo na raspolaganju. Uslijedila je i poruka Marijana Kustića iz Dohe te gromoglasan aplauz za izbornika Zlatka Dalića, kapetana reprezentacije Luku Modrića, sve naše igrače i stručni stožer. Priča ispričana tijekom ovog svjetskog prvenstva je fantastična, baš kao i snaga Hrvatske, koja ovu godinu proživljava ispunjavajući preostale nacionalne ciljeve koje je zacrtao prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman.

Glavni tajnik Krunoslav Katičić i njegov zamjenik Vlatko Vuković objasnili su predloženi Plan rada (prvi izražen u eurima) u kojem su dane smjernice za iduću i iznesene aktivnosti s osvrtom na proteklu godinu. Iduće godine planiramo i održavanje Izvještajnog sabora kao uvertire u izborne cikluse koji nas očekuju 2024.

Andrej Plenković: Bit stranačkog rada je politika!

Osvrćući se na aktualnu političku situaciju, predsjednik HDZ-a istaknuo je da smo ostvarili sve ključne nacionalne ciljeve najavljene u izbornim programima 2016. i 2020. godine: „Ulazak u europodručje i ulazak u šengen konačno su realizacija Tuđmanovih prioriteta. Ovime hrvatska država, koja postoji tek tri desetljeća ulazi u krug samo petnaest zemalja svijeta koje su istodobno članice i NATO-a i Europske unije i europodručja i šengenskoga prostora. Dalje od toga ne ide. Ostaje samo OECD, što ćemo ostvariti za koju godinu. Važno je znati da ovi integracijski ciljevi koje smo ostvarili nisu samo vanjskopolitički. Njihove efekte osjetit će svaki hrvatski građanin kao i hrvatsko gospodarstvo. Oni će u cjelini dodatno transformirati i europeizirati hrvatsko društvo. Izostanak komunikacije i poentiranja na ovim uspjesima HDZ-a i vlade, a to su u cijelosti naši uspjesi, je nedopustiv – ne samo s unutarstranačkoga nego i s državnog stajališta. Ako imamo medije koji će našu presudnu ulogu ili sakriti ili zanemariti ili minimalizirati i oporbu koja će sve do krajnosti politizirati (za sve što je loše isključiv je krivac HDZ, a kad je nešto dobro, onda je to zasluga svih), tko je onaj koji mora činiti tu razliku i bez ikakva kompleksa govoriti tko je opstruirao, a tko cijelu stvar iznio i dao najveći doprinos? Pa valjda HDZ! Milanović i Miljenić lažu da su 2016. bili spremni za šen-

gen! Tek te godine stiže dvije stotine i šesnaest preporuka za šengen! S ulaskom u EU nitko nije spominjao europodručje dok mi nismo rekli da želimo dublju integraciju. I u jesen 2017. već smo o tome imali javnu raspravu i ispunjavali svaki rok i svaki kriterij za ostvarivanje toga cilja. Pogledajte Bugarsku i Rumunjsku, koje su ušle u EU šest godina prije nas. Da su oni u EU ušli šest godina nakon nas, a prije nas u šengen i europodručje, bismo li mi danas postojali kao vlada i vlast u takvu ozračju u Hrvatskoj? Ne bismo! To je slika naših realnih postignuća: precizna, istinita, verificirana, točna.“

Dalje je nastavio: „Makroekonomski pokazatelji od 2016. važni su da bi se realno vidjela ekonomska i socijalna postignuća. Samo u posljednjih šest mjeseci realizirali smo plan intervencije kojim smo dali prave odgovore na energetska, inflatorna i prehrambena kriza s kojom smo suočeni. Čim je paket izašao u javnost, smirio je atmosferu u društvu koja je bila preplavljena strahovima: što će biti s energijom, što će biti sa strujom, što će biti s plinom, što će biti s benzinom, dakle svim mogućim dnevnim strahovima i brigama naših građana? Računi za struju i plin su nekoliko puta jeftiniji nego što bi to bilo bez intervencije

Foto: Tomislav Miletić / PIXSELL

Vlade. U ovome trenutku u Francuskoj se raspravlja kada će krenuti redukcije struje. Kod nas te rasprave nema. Mi smo, između ostaloga, u ovoj krizi doživjeli i to da Hrvatska, zahvaljujući LNG terminalu, sada postaje ozbiljno energetska čvorište. Ne dolazi austrijski predsjednik slučajno na Krk, ne traži se slučajno plinovod do Bavarske, ne želi BiH bez razloga spoj... Izloženost ovakvoj globalnoj krizi bez svega što smo napravili – bila bi katastrofalna. A i za iduću razdoblje osigurali smo iz europskoga plana oporavka i otpornosti najveći iznos po stanovniku. Naš cilj u 2023. je daljnji ekonomski, infrastrukturni i prometni razvoj te dizanje ekonomskog i socijalnog standarda građana. Sad se moramo posvetiti isključivo gospodarstvu i standardu te riješiti pitanje ubrzanja obnove Zagreba i Banovine.“

Bez maski i bez stajanja u mjestu: Ukrajina i dnevna politika

Na kraju je zaključio: „EU od početka pomaže Ukrajinu (na način koji je dosad) bez presedana. To radi i Hrvatska. Donosimo odluku za koju nema ama baš nikakve ustavnopravne ili zakonske prepreke i pri čemu se služi besmislenim proceduralnim lažima i smicalicama u koje se dio oporbe upleo zbog straha od Milanovića i radi testiranja modela – svi protiv HDZ-a. Političku borbenost HDZ-a potrebno je iz ovih razloga dignuti ne za jedan nego za tri

stupnja. Previše nas je da bismo ostavljali dojam mlitave stranke dok istodobno jača motiv oporbe da nas sruši. To je prva poruka. A druga, ne manje važna, je da nema tolerancije za one koji unutar naših redova želi graditi svoj politički profil na šutnji na stranačkim tijelima, a istovremeno na kritici i nastupima protiv politike HDZ-a izvan stranačkih okvira. Sastajemo se da bi apsolutno svi, najširi krug dužnosnika, bili upućeni u sve što radimo. Utakmice pred nama bit će jako zahtjevne, a bez unutarnje kohezije i timskoga duha još i teže.“

HDZ danas: bez straha!

U nastavku sjednice govorili su Tomislav Medved (koji je uputio na ishodišta politike HDZ-a i važnost sustava nacionalne sigurnosti), Gordan Jandroković (o potrebi izgradnje samosvijesti na temelju nove pozicije, novih uspjeha i stabilnosti društva), Branko Bačić (o snazi stranke u sedmoj godini mandata vlade, političkoj stabilnosti iz koje izvire snaga i stranke i države te o ulozi oporbe koja nije na razini današnjih izazova i odgovornosti), Ivan Malenica (o izmjenama zakona o izbornim jedinicama), Mario Kapulica (o potrebi osiguravanja veće agilnosti, operativnosti i žustrine i državne i stranačke administracije, bez čega nema stvarne europeizacije Hrvatske, o tome da stvari treba rješavati u „razumnim rokovima“, a to su u modernoj europskoj i demokratskoj Hrvatskoj samo brzi rokovi, o tome kako nije normalno da u dobrome dijelu HDZ-a stane „nulti govor“, koji bi trebalo zabraniti, da je nedopustivo da se u nastupima jako pazi da se ne spomene niti jedna oporbena stranka, niti jedno ime koje nas napada i da je točno da se oporba boji Milanovića, ali da ga se po svemu sudeći boje i neki u HDZ-u), Davor Božinović (o svim preprekama na putu ulaska u šengen, o ulozi oporbe koja je bila uglavnom protivna ostvarivanju ovoga cilja – slično kao i pri ulasku u NATO; potom iscrpno o detaljima završnice puta do ovoga povijesnoga uspjeha i potrebi opreza prema budućim nastojanjima narušavanja pozicije Hrvatske), Karlo Ressler i Sunčana Glavak (o nerazumijevanju i opstrukciji socijaldemokratskih eurozastupnika iz Hrvatske pri ulasku u šengen i o tome kako je isključivo HDZ zaslužan za ovaj rezultat), prof. dr. sc. Ivica Miškulin (o tome da Hrvatska nikada nije bila ravnopravnija u europskoj zajednici naroda, o tome da će temeljni politički sukob u iduću dvije godine biti između Hrvatske koja je u 34 godine uspjela izaći iz jedne zapuštene komunističke diktature i postići sve ove uspjehe i one Hrvatske koju predstavljaju izolacionističke stranke koje u temelj svog djelovanja uvode teorije zavjere, siju strah i različite oblike netrpeljivosti, šovinizma i ksenofobije, pri čemu je posebno istaknuo Domovinski pokret, MOST i Možemo!, koji su, premda s različitim pozicijama, neprijatelji euroatlantskih integracija i hrvatskoga mjesta u njima), te konačno Oleg Butković (o Pelješkom mostu kao projektu oko kojeg se najviše angažirao, od kojega je vlada Zorana Milanovića odustala i koji se htjelo zaustaviti, kao i o borbenosti koja nam je potrebna te imperativu nove pobjede na idućim parlamentarnim izborima.)

Predsjednik Andrej Plenković sjednicu je zaključio porukom kako ćemo se nastaviti baviti pitanjem ravnopravnosti Hrvata u BiH. U tome smo do sada postigli goleme korake, istaknuo je, a novu poziciju Hrvatske još ćemo snažnije koristiti za rješavanje toga pitanja. Računamo na političku spremnost novih dionika u vlasti BiH da se to pitanje do kraja riješi.

Aktualno: Hrvatska i Ukrajina

Svijet u Zagrebu. Nastavak podrške Ukrajini

Hrvatska nije ni neutralna ni nesvrstana kad je riječ o ratu u Ukrajini. Stoga će svojim djelima biti na pravoj strani povijesti i morala, a to znači čvrsto i dugo uz Ukrajinu.

Karlo Kolesar

Zaista se nije teško složiti sa zaključkom kako je dosadašnji tijek 2022. jasno pokazao da je odlučnost u međunarodnim odnosima čimbenik koji je na iznimno visokoj cijeni. Odlučnost pojedinih naroda, država i čelnika demokratskoga svijeta stvorila je novu i, vjerojatno, od mnogih ne previše očekivanu kartu svijeta. Dio je novostvorene demokratske svjetske osovine i Hrvatska, koja je nesebično podržala ukrajinsku borbu za slobodu i time poslala jasnu poruku podrške koju će povijest pamti.

Kao i Hrvatska u vrijeme velikosrpske agresije, i Ukrajina je odlučna nikada ne prepustiti ni pedalj svoga državnoga teritorija ruskim imperijalistima. Za generacije koje su proživljavale izazovan period stvaranja hrvatske države ovakve nedvosmislene poruke odlučnosti i spremnosti na pomoć žrtvi agresije odraz su jasne vizije i snage vlastite međunarodne relevantnosti.

Kao i Hrvatska u vrijeme velikosrpske agresije, i Ukrajina je odlučna nikada ne prepustiti ni pedalj svoga državnog teritorija ruskim imperijalistima. Za generacije koje su proživljavale izazovan period stvaranja hrvatske države ovakve nedvosmislene poruke odlučnosti i spremnosti na pomoć žrtvi agresije odraz su jasne vizije i snage vlastite međunarodne relevantnosti.

Sve navedeno moglo se vidjeti nedavno u Zagrebu, kad je 24. i 25. listopada u prostorima Nacionalne i sveučilišne knjižnice održan sastanak na vrhu predsjednika parlamentarna država Krimске platforme. Podsjetimo, Krimска platforma je uspostavljena još 2014., u vrijeme ruske aneksije poluotoka Krima, a na inicijativu Ukrajine koja je (nasreću) uspjela dobiti podršku demokratskoga svijeta i za ovaj vid odgovora agresoru. I sada su u Zagrebu okupljeni šefovi parlamentarna pokazali da teritorijalni integritet Ukrajine nije stvar zakulisnih dogovora i/ili nečasnih pogodbi.

Kako diplomacija podrazumijeva proces u kojem se strpljivo, diskretno i uz dugoročno planiranje nastoje

Foto: Josip Regović/ PIXSELL

ostvariti pojedini strateški ciljevi, jasno je da njegovi ishodi nisu svima na jednak način vidljivi. Upravo je zato prvi parlamentarni sastanak na vrhu međunarodne Krimске platforme u Zagrebu konkretan primjer relevantnog ishoda, odnosno uspjeha hrvatske diplomacije. Najveći je to skup diplomatskog i međunarodnog karaktera u okviru parlamentarne razine ikad održan u Republici Hrvatskoj. Tijekom dva dana Zagreb je bio domaćinom više od 44 svjetskih izaslanstava, a 350 sudionika održalo je 160 bilateralnih sastanaka. Prvi put od pokretanja međunarodne Krimске platforme uključena je i parlamentarna razina zemalja koje dijele odlučnost u poštivanju ukrajinskog teritorija, u potpori i solidarnosti napadnutoj državi, uključujući i vojnu potporu.

Sastanak na vrhu u Zagrebu snažno je ojačao međunarodni ugled i položaj Hrvatske. U tom je smislu logičan ishod uspona Hrvatske unutar Europske unije i cjelokupnog demokratskog svijeta.

Potrebno je istaknuti da se u pomoći žrtvi agresije Hrvatska itekako istaknula. Ukupna vrijednost pomoći koju je Vlada pružila Ukrajini iznosi oko 323 milijuna kuna (43 milijuna eura), što uključuje i njezin vojni aspekt. U Hrvatsku je potom ušlo više od 22 000 izbjeglica iz Ukrajine, a obećana je i pomoć u poslijeratnom razminiranju te mnogobrojnim pitanjima obnove.

Premda je temeljna dobit ovoga skupa nedvosmisljena podrška bliskom ukrajinskom narodu, važno je naglasiti i da su najutjecajnije svjetski mediji prenosili poruke svjetskih čelnika poslanih iz Zagreba. Hrvatska je organizacijom sastanka na vrhu dodatno ojačala svoj međunarodni ugled i položaj, dokazala se kao sigurna destinacija za najviše političke i diplomatske događaje te usprkos svim zlobnicima (poput, nažalost, predsjednika Zorana Milanovića, koji je sramotno izjavio da „osim gnjavaže građana ne vidi nikakva smisla u Krimskoj platformi“) pokazala što znači politička i međunarodna relevantnost.

Četrdeset tri izaslanstva koja su sudjelovala u radu Međunarodne krimске platforme usvojila su na kraju konferencije Zajedničku deklaraciju, u kojoj se osuđuju ozbiljna i sustavna kršenja ljudskih prava i zlostavljanja na poluotoku Krimu, pokušaji Ruske Federacije i njezinih opunomoćenika da lažiraju demokratske alate i mehanizme, kao što su nedavni tzv. referendumi u ukrajinskim regijama, radi stvaranja lažnih temelja za nelegitimne zahtjeve Ruske Federacije za aneksiju teritorija koje je privremeno okupirala, a slično kao i u slučaju Krima.

Sudionici konferencije osudili su i daljnju militarizaciju Krimskog poluotoka, što potkopava sigurnost i stabilnost u široj crnomorskoj regiji, narušava slobodu plovidbe Azovskim i Crnim morem uzrokujući nepodnošljive gubitke ne samo za gospodarstvo i poljoprivredni sektor Ukrajine već i za globalne zalihe hrane. Također, svi sudionici konferencije obvezali su se nastaviti daljnju političku, diplomatsku, financijsku, humanitarnu i drugu potporu Ukrajini.

Aktualno: Vlada

Prema dugoročnoj stabilnosti: rast plaća i mirovina te pad nezaposlenosti!

Dobri trendovi na tržištu rada unatoč nekoliko kriznih godina – 150 tisuća novih radnih mjesta, snažan rast zaposlenosti i gotovo 60 % manje dugotrajno nezaposlenih

Marin Piletić

Jednim od najcjelovitijih predizbornih programa naslovljenim „Sigurna Hrvatska“ Andrej Plenković i Hrvatska demokratska zajednica osvojili su na parlamentarnim izborima 2020. drugi mandat za sastavljanje Vlade. Ciljevi programa „Sigurna Hrvatska“ definirali su pet temeljnih postavki nove razvojne paradigme za sigurnu Hrvatsku u 21. stoljeću: socijalna sigurnost, perspektivna budućnost, ekonomska suverenost, osnažena državnost i globalna prepoznatljivost.

U jednom od središnjih dijelova programa naslovljenog „Zdrava, solidarna i pravedna Hrvatska“ HDZ se obvezao povećati broj zaposlenih za 100 000 novih radnih mjesta, smanjiti nezaposlenost na 5 %, razinu zaposlenosti podići na 70 %, a prosječnu plaću u Hrvatskoj podići na 7.600 kuna.

Ostvarena obećanja

Na kraju 2022., nakon nešto više od polovice mandata ove vlade, analiziramo što je od postavljenih ciljeva ostvareno te koliko su vladine mjere omogućile stabilno i inkluzivno tržište rada. Unatoč svjetskoj zdravstvenoj krizi zbog pandemije virusa COVID-19, njezinim ekonomskim i gospodarskim posljedicama te sad i velikoj geopolitičkoj krizi u Europi, hrvatsko tržište rada nije samo zadržalo stabilnost već i kontinuirano bilježi dobre trendove. Možemo samo nagađati kolike bi tek bile plaće i mirovine da nije bilo pandemije, dva potresa, rata u Ukrajini i energetske krize. Ova vlada pokazala je veliku odgovornost i empatiju tijekom svih tih kriza, imajući u vidu potrebe i interese građana, poduzetnika i radnika.

Od početka mandata vlade premijera Plenkovića 2016. pa do danas znatno je smanjen broj dugotrajno nezaposlenih osoba u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje. Prije samo šest godina bilo je 119 tisuća dugotrajno nezaposlenih osoba na tržištu rada, dok ih je danas 49 tisuća odnosno 70 tisuća (58,8 %) manje. U Hrvatskoj je danas 154 701 osiguranika više nego 2016., čime je za više od 50 % premašeno obećanje o kreiranju sto tisuća novih radnih mjesta. Za postizanje tih ciljeva uloženo je 10 milijarda kuna.

Radi daljnega smanjenja broja dugotrajno nezaposlenih osoba u nadolazećem razdoblju provest će se reforma cjelokupne problematike rada, zapošljavanja, institucionalnih potpora i sl., koja želi uspostaviti sustav uključivanja i praćenja ranjivih skupina na tržištu rada individualiziranom podrškom nezaposlenim osobama utemeljenoj na po-

jedinoj osobi. Vrijednost reforme je 35 milijuna kuna i očekuje se da će pridonijeti još većoj zaposlenosti i zapošljivosti.

Peterostruko povećanje potpora za samozapošljavanje

Mjere aktivne politike zapošljavanja pokazale su se iznimno uspješnima i u njih je od 2016. godine uloženo više od 6,9 milijarda kuna. Samo tim mjerama HZZ-a više od dvjesto tisuća osoba uključeno je na tržište rada, a njih 109 789 se zaposlilo izravno uz mjere potpora za zapošljavanje, pripravništvo, samozapošljavanje te javni rad.

Možemo samo nagađati kolike bi tek bile plaće i mirovine da nije bilo pandemije, dva potresa, rata u Ukrajini i energetske krize. Ova vlada pokazala je veliku odgovornost i empatiju tijekom svih tih kriza, imajući u vidu potrebe i interese građana, poduzetnika i radnika.

Malo i srednje poduzetništvo temelj su svakog uspješnog gospodarstva, zbog čega iznimno veseli popularnost mjera potpore za samozapošljavanje. U samo šest godina iznos potpora je peterostruko veći i u ovoj godini iznosi 150 tisuća kuna, čime je cilj iz programa „Sigurna Hrvatska“ ne samo ostvaren nego i uvećan.

Mladi su to prepoznali kao priliku – ukupno 34 tisuće mladih osoba koristilo je tu mjeru u proteklih šest godina, u što je uloženo ukupno 2,2 milijarda kuna. Cilj je i u budućnosti nastaviti poticati mlade ljude u ostvarivanju dobrih poduzetničkih ideja.

Iskorak u zapošljavanju osoba s invaliditetom

Lakše zapošljavanje osoba s invaliditetom dugoročan je cilj ove vlade. Od listopada 2016. do sada izdvojeno je 731 milijuna kuna za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom. Zahvaljujući poticajima, na godišnjoj se razini iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zaposli oko 3000 osoba s invaliditetom, a u usporedbi s 2016. broj nezaposlenih osoba s invaliditetom smanjen je za 14 %.

Uvjeti i kriteriji za uključivanje osoba s invaliditetom u mjere aktivne politike zapošljavanja znatno su povoljniji u odnosu na ostale skupine nezaposlenih osoba, pa su im tako omogućeni veći iznosi financiranja te dvostruko duže razdoblje trajanja potpore – 24 mjeseca. U mjere aktivne politike zapošljavanja godišnje se uključi oko 1 400 osoba s invaliditetom.

Poticajima Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI) godišnje se koristi oko 500 poslodavaca i 1 600 osoba s invaliditetom. Poslodavcima se subvencionira plaća osoba s invaliditetom, troškovi prijevoza, troškovi obrazovanja kao i prilagodba radnih mjesta i uvjeta rada. Osim redovnih poticaja ZOSI svake godine na javnim natječajima dodjeljuje i dodatna sredstva za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Dodjelom tih sredstava poslodavcima se omogućuje nabava novih tehnologija i opreme, ulaganje u znanja osoba s invaliditetom i izgradnja ili širenje poslovnog prostora.

Od 2021. uvedene su dvije nove vrste poticaja koje dodjeljuje ZOSI, povećana je osnovica za izračun subvencije plaće i omogućena je naknada troškova obveznog zdravstvenog osiguranja za sve zaposlene osobe s invaliditetom. Uspješno tržište rada je inkluzivno tržište rada i zato Vlada želi nastaviti poticati daljnje uključivanje svih građana kako bismo time osigurali održivo gospodarstvo.

Zlatna trećina: povećanje prosječne neto plaće

U rujnu ove godine prosječna bruto plaća iznosila je 10 325 kunu, što je odnosu na 7752 kune u 2016. godini rast od 33 %. Jednak rast bilježi i prosječna neto plaća, koja danas iznosi 7623 kune, što je u odnosu na 5685 kuna u 2016. godini porast za 1938 kuna odnosno 35,1 %. Usporedimo li ove podatke s porastom prosječne plaće u mandatu od prosinca 2011. do siječnja 2016. kad je prosječna plaća narasla za samo 154 kune ili 2,8 %, jasniji su učinci svih ekonomskih politika Vlade. Time je ispunjeno obećanje s početka mandata ove vlade o prosječnoj neto plaći od najmanje 7600 kuna.

Takav snažni porast prosječne neto plaće gotovo da nema smisla uspoređivati s trendovima tijekom mandata SDP-a od prosinca 2011. do siječnja 2016. Tijekom njihova mandata prosječna neto plaća porasla je za svega 2,8 % odnosno 153 kune! Taj je neto iznos čak 13 puta manji od

Foto: Robert Anić / PIXSELL

onoga za koji je prosječna neto plaća povećana za vrijeme vlade Andreja Plenkovića, što najbolje ilustrira zanemaruju vrijednost i težinu SDP-ove proklamirane borbe za radnička prava.

U mandatu aktualne HDZ-ove vlade minimalna plaća će od početka 2023. biti povećana za 2154,15 kuna bruto odnosno 1723,32 kune neto, što je povećanje od gotovo 70 %. Udio minimalne plaće u mandatu ove vlade je dosegao 51,32 % prosječne bruto plaće isplaćene u pravnim osobama u Hrvatskoj od siječnja do srpnja 2022. godine, dok je taj postotak 2016. godine iznosio 38 %. Bruto minimalna plaća od 1. siječnja 2023. iznositi će 700 eura odnosno 560 eura neto, što je oko 4220 kuna.

Moderno zakonodavstvo za moderno tržište rada

U dogovoru sa socijalnim partnerima pripremljene su izmjene Zakona o radu, kojima je cilj stvoriti kvalitetan okvir za poticanje poduzetničkih aktivnosti, smanjenje administrativnog opterećenja rada i za osiguranje dostojanstvenih uvjeta rada uz maksimalnu zaštitu poduzetnika i radnika.

Izmjenama zakona potiču se inovativni oblici rada poput rada od kuće jer je želja ove vlade veće usklađivanje poslovnoga i privatnoga života zaposlenika. Zakon bi trebao stupiti na snagu s početkom 2023. i njime se stvara jasan okvir za rad koji se ne obavlja u prostoru poslodavca uz jasne propise međusobnih prava i obveza radnika i poslodavca. Zakon predviđa i fleksibilne radne uvjete za roditelje i pružatelje skrbi te pravo na dopust zbog pružanja osobne skrbi članu obitelji ili kućanstva.

Uz Izmjene i dopune Zakona o radu pripremljeni su novi propisi koji će biti usvojeni do kraja godine, među kojima je Zakon o suzbijanju neprijavljenoga rada. Time će se, uz već provedene izmjene Zakona o minimalnoj plaći, završiti provedba šire reforme radnoga zakonodavstva, a ujedno i završiti mjera Unaprjeđenja radnog zakonodavstva iz NPOO-a.

Cjeloživotno obrazovanje

U travnju 2022. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike započelo je s provedbom sustava vaučera za obrazovanje nezaposlenih i zaposlenih osoba, za što je osigurano 300 milijuna kuna. Hrvatska je time postala

la jedna od rijetkih zemalja Europske unije s uspostavljenim sustavom vaučera za financiranje obrazovanja odraslih.

Interes za vaučere je iznimno visok i do sada je odobreno više od 6 000 zahtjeva od više od 8 000 zaprimljenih. Pokazatelj je to kako građani Hrvatske teže stalnome rastu i usavršavanju. Više od sto ustanova uključilo se u pružanje usluga obrazovanja preko vaučera. Trenutno ih je 102 s 544 različitih programa, od kojih je 356 za stjecanje digitalnih, a 188 zelenih vještina. Svi programi razvijeni su na temelju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kako bi se osigurala kvaliteta programa i odrazila realna potreba poslodavaca i tržišta rada. Uz ulaganja u zelene i digitalne vještine čuvaju se stari zanati i obrti koji su dio hrvatskoga naslijeđa.

Tijekom mandata posljednje SDP-ove vlade prosječna neto plaća porasla je za svega 2,8 % odnosno zanemarive 153 kune! Taj je neto iznos čak 13 puta manji od onoga za koji je prosječna neto plaća povećana u mandatu HDZ-ovih vlada, što najbolje ilustrira zanemarivu vrijednost i težinu SDP-ove proklamirane borbe za radnička prava.

Od 2016. do 2020. je preko poziva „Poticanje obrazovanja za vezane obrte temeljene na sustavu naukovanja“ dodijeljeno 4 105 stipendija za učenike u obrtničkim zanimanjima te potpore za razvoj programa osposobljavanja/naukovanja za 116 gospodarskih subjekata. U drugoj fazi projekta planira se dodijeliti još ukupno 5 000 stipendija za učenike te potpora za razvoj programa osposobljavanja/naukovanja za 600 subjekata, što je ulaganje vrijedno 245 milijuna kuna.

Kontinuirani rast mirovina

Mirovinskom reformom iz 2019. Vlada je brojnim mjerama osigurala uvjete za povećanje mirovina. Uveden je povoljniji model usklađivanja mirovina, prema kojem se osigurava primjerenija usklađenost visine mirovina u odnosu na porast plaća odnosno rast potrošačkih cijena u omjeru 70 : 30. Uveden je i dodatni staž od šest mjeseci za svako rođeno i posvojeno dijete, čime se mirovina povećava za

oko dva posto i ublažavaju razlike u visini mirovina između žena i muškaraca.

Najniža mirovina povećana je za 3,13 % s 1. srpnja 2019. te je proširen krug umirovljenika koji mogu raditi uz istodobnu isplatu mirovine. Udvostručeno je povećanje mirovinskog faktora za kasniji odlazak u starosnu mirovinu (tzv. bonifikacija), što može mirovinu uvećati do 20,4 % za najviše pet godina kasnijeg umirovljenja.

Mirovinskom reformom također su liberalizirane mogućnosti ulaganja obveznih mirovinskih fondova, čime su stvorene pretpostavke za ulaganje u infrastrukturne projekte na području Republike Hrvatske.

Uređenim sustavima za prikupljanje kapitala proširene su mogućnosti ulaganja obveznih mirovinskih fondova, čime se dodatno potiče razvoj malih i srednjih poduzeća koji su kralježnica hrvatskoga gospodarstva.

Umirovljenici i njihov standard stalna su briga vlade pa se reforma mirovinskoga sustava s ciljem povećanjem adekvatnosti mirovinskih primanja nastavila i u ovom mandatu. Od listopada 2016. do rujna 2022. prosječna mirovina porasla je 29,1 % odnosno 785 kuna te je u rujnu ove godine iznosila 3 481 kuna, što je udio u prosječnoj plaći od 45,11 %. Prosječne mirovine povećale su se za veći postotak od stope usklađivanja mirovina jer na kretanje prosječne mirovine utječu i drugi faktori i mjere provedene u mirovinskom sustavu.

Najniža mirovina u istom razdoblju porasla je za čak 36 % odnosno 566 kuna, a stupanjem na snagu Izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju početkom 2023. narast će za dodatnih tri posto.

Izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju koje će stupiti na snagu početkom iduće godine omogućit će se povoljniji izračun obiteljske mirovine povećanjem mirovinskih faktora, čime će se sve obiteljske mirovine za 136 tisuća korisnika povećati za 10 %, što je u prosjeku oko 250 kuna.

Uvodi se i nova mogućnost korištenja dijela obiteljske mirovine od 27 % uz osobnu mirovinu, što do sada nije bilo moguće i čime će se povećati mirovinska primanja, (u prosjeku za 510 kuna) za više od 155 tisuća korisnika.

Mirovinskom reformom proširen je krug umirovljenika koji mogu raditi do polovice punog radnog vremena i istodobno primati mirovinu, što je umirovljenicima koji su dobra zdravlja i radno sposobni omogućilo ostvarivanje dodatnog prihoda. Trenutno se 23 459 umirovljenika koristi tom mogućnosti, što pak ima pozitivne efekte na tržište rada s kontinuiranom potražnjom za radnicima.

Izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja bit će dodatno proširen krug umirovljenika koji mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz isplatu mirovine i na korisnike obiteljske i najniže mirovine. I profesionalnim vatrogascima te vojnim osobama i policijskim službenicima umirovljenicima prije 1999. omogućit će se istodobno primanje mirovine. Oni će moći raditi pola radnog vremena i primati 100 % mirovine ili puno radno vrijeme uz isplatu 50 % mirovine.

Budućnost mladih i dostojanstvena starost

Ova vlada želi jačati mirovinsku pismenost mladih generacija, zbog čega je tijekom 2021. Središnji registar osiguranika otvorio mirovinske informativne centre u četiri regionalna centra – Rijeci, Splitu, Osijeku i Zagrebu. Radi daljnjeg unaprjeđenja cjelokupnog mirovinskog sustava u srpnju 2022. osnovana je Radna skupina za analizu stanja mirovinskog sustava, koja će analizirati stanje te raspraviti daljnje mogućnosti unaprjeđenja svih triju stupova mirovinskoga sustava. Radna skupina će predložiti rješenja za daljnje unapređenje i prilagođavanje u skladu s demografskim trendovima i gospodarskim prilikama, što će poslužiti kao podloga za potrebne izmjene zakonskog okvira do 2025.

U trenutku u kojem Hrvatska bilježi znatan gospodarski rast u 2022. godini, rekordnu zaposlenost i broj osiguranika, povećanje prosječne plaće, Vlada se sprema uvesti zemlju u euro i šengensko područje te time Hrvatsku još dublje integrirati u Europsku uniju i stvoriti pretpostavke za sigurnije i učinkovitije gospodarske okolnosti. Samim time i otpornije na sve buduće izazove.

Intervju: Oleg Butković

Svim našim naporima cilj je dobrobit i modernizacija Hrvatske

U ovom broju čitateljima donosimo intervju s potpredsjednikom Vlade i ministrom mora, prometa i infrastrukture Olegom Butkovićem. Rad u njegovu resoru s pravom valja ocijeniti jednim od najvažnijih strateških zadataka aktualne vlade.

Intervjuirao: Ivan Pnjak

Gospodine Butkoviću, jedan ste od mlađih ministara u hrvatskoj vladi, a 1991. imali ste svega dvanaest godina. Sjećate li se tog vremena i kako ste doživjeli proces stvaranja hrvatske države?

S dvanaest godina ne možete u potpunosti biti svjesni svega što se oko vas događa, barem ne tako da kao dijete možete pojmiti sve strahote rata. Ali osjećala se ta ratna atmosfera, izmiješana sa strahom, neizvjesnošću, ali i osjećajem da se nešto važno događa, ponosom. Imao sam tu sreću da nitko od moje bliže obitelji nije nastradao, pa nisam direktno na taj način pogođen, iako su moji korijeni iz Škabrnje i svake godine sam tamo na obljetnici stradanja. U svakom slučaju, ne ponovile se sve te strahote jer, iako vrijeme prolazi, rane teško zacjeljuju i važno je da se pravdi privedu svi oni koji su za to krivi.

Nakon što ste se pristupili HDZ-u, kako je izgledao trenutak Vaše prve kandidature za neku javnu dužnost? Što Vas je motiviralo?

Moje mišljenje je da se za politiku moraš roditi, da to tako kažem, ili to imaš u sebi ili ne, to se ne uči u školi. Za politiku sam uvijek bio zainteresiran pa je meni prirodno došlo i da se jako mlad u nju uključim. Počelo je s kandidaturom za gradonačelnika i na toj sam funkciji bio jedanaest godina, sve dok nisam postao ministar.

Da Vam je tada netko rekao da će te biti resorni ministar u trenutku izgradnje Pelješkoga mosta, biste li mu vjerovali?

Mi smo uvijek zagovarali izgradnju Pelješkog mosta i njegovu važnost, ali da mi je u tim trenucima netko rekao da ću biti ministar prometa u čijem će se mandatu realizirati gradnja Pelješkoga mosta, teško bih povjerovao. Ipak, danas mogu reći da sam više nego ponosan, privilegirani jer sam imao tu čast. Pelješki most kruna je moje ministarske karijere. Riječ je o generacijskom projektu, projektu svih projekata koji će obilježiti noviju hrvatsku povijest i mandat ove vlade.

Nema sumnje da će Vaš mandat biti obilježen brojnim infrastrukturnim projektima? Predstavite ih, molim Vas, našim čitateljima.

Govorimo li o prometnoj infrastrukturi, mnogo smo toga napravili. Danas govorimo o ulaganjima ukupno vrijednima oko 25 milijarda kuna i teško je brojkom reći koliko bi to projekata bilo. Ali moram priznati da smo pokrenuli aktivnosti koje se do sada nikada nisu činile, kao što je nabava autobusa i obnova voznih parkova, ulaganja u lučku infrastrukturu manjih luka, županijskog i lokalnog značaja. Nikad se u ovolikoj mjeri i na ovaj način nije radilo na lučkoj infrastrukturi diljem naše obale.

S druge strane, nakon što smo reprogramirali dug u cestarskom sektoru, pokrenuli smo i nove investicije u autoceste pa se grade nezavršeni dijelovi autocesta, dovršetak autoceste od Siska prema Zagrebu; počela je izgradnja prvog dijela obilaznice Rijeka – Žuta Lokva, a sad ćemo otvoriti i preostalu dionicu 5C koridora pa nam preostaje još 5 km do granice s Mađarskom. Iza sebe imamo i izgrađene i

Foto: Goran Kovačić / PIXSELL

modernizirane tri zračne luke koje bilježe izvrsne rezultate, ostaje nam poboljšati željezničku infrastrukturu i na tome će sada biti najveći naglasak.

Postoji li nešto na što ste, naravno osim Pelješkoga mosta, posebno ponosni?

Na renesansu na hrvatskoj obali, kako je zovem, a to su ova nikad veća ulaganja u lučku infrastrukturu, koja smo najvećim dijelom pokrenuli europskim sredstvima. Ona danas vrijede oko 2 milijarde kuna, a europskim sredstvima gradi se ili rekonstruira 22 luke diljem jadranske obale. Meni je to, s obzirom na to da sam i sam iz primorskog mjesta i da sam uvijek tomu nekako naginjao, bilo važno i stalno sam to gurao.

Kako procjenjujete poziciju stranke u Primorsko-goranskoj županiji i mogućnost da HDZ pobijedi na idućim županijskim izborima, da ima svoga župana?

Iako osma izborna jedinica tradicionalno nije baš naklonjena HDZ-u, mislim da smo se dokazali kao ljudi koji vode brigu o ovom kraju, od podrške „3. maju“ do izgradnje istarskog ipsilona i brojnih projekata u samoj Rijeci, a tu mislim i na koncesioniranje Zagrebačke obale te mnoge lučke projekte, cestu D403... Vjerujem da građani prepoznaju što je sve učinjeno za taj kraj i da će doći vrijeme kad će to i nagraditi.

Jedna, ako ne i jedina, teza oporbe oko koje zazivaju čak i „ideološki moratorij“ je njihovo kriminaliziranje Hrvatske demokratske zajednice. Kako to komentirate?

Čini mi se da je jedina, ali i ta je poput svih ostalih potpuno lažna. Isforsirana je s jasnom namjerom da baci blato na sve vladine uspjehe i sve politike koje vodimo i čije rezultate isporučujemo hrvatskim građanima. Ne od jučer, nego sad već više od šest godina. Oni ne mogu vjerovati, iako su do sada to trebali shvatiti, da je kontinuitet naših političkih pobjeda rezultat naše trajne posvećenosti napretku hrvatskog društva. Zato svaki put kad vlada izađe s nekim novim rješenjem, s nekim novim paketom mjera, s nekim novim doprinosom podizanju standarda naših građana, odmah pomisle da ćemo par tjedana kasnije raspisa-

ti nove izbore. To je njihova logika – da se takvi potezi i ne rade osim pred izbore. I ta logika sve govori o njima. Dakle, o potpunoj smušenosti i šokantnoj zlobi oporbe.

Ispada zapravo da oporbu duboko žalosti kad vlada učini nešto dobro za hrvatske građane?

Ne kažem da su razočarani iako to ne isključujem. No činjenica je da sve vladine uspjehe prati kritika koja pritom pokazuje nevjerojatno benevolentan odnos oporbe prema stvarnim problemima naših građana. Slikovito govoreći, kad bi oporba imala neku vladu u sjeni, oni u njoj ne bi imali niti jedan resor osim radne skupine za pokretanje politički motiviranih hajki. Protiv koga? Pa valjda je to do sada svakome jasno: protiv svojih političkih oponenta, protiv (a ne za, kako to lažno predstavljaju) svih institucija hrvatske države, protiv uređenoga društva, koje je jedina brana svakoj samovolji i političkoj prisili. I u konačnici protiv Hrvatske demokratske zajednice, koju smatraju jedinom preprekom svojim nereálnim političkim ambicijama.

Zašto to rade?

Nemaju politiku, nemaju kapaciteta, pa posežu za lažnim konstrukcijama kojima bi htjeli to nadoknaditi. Nemaju odgovora gotovo ni na jedno pitanje koje Hrvatska treba riješiti, nemaju ni „vojsku“ ni „konvencionalno oružje“, ni potporu u narodu pa žele svaki pojedinačni slučaj nezakonitosti pretvoriti u svojevrsno „oružje za masovno uništenje“. A to se oružje uvijek upotrebljava iz očaja i frustracije vlastitom pozicijom. A frustracija je sve dublja. I onda to generira još veću agresiju.

Kako to mislite?

Pa ni ta jedina teza koju zastupaju ne drži im vodu. Pa oni sami jedni protiv drugih podižu kaznene prijave dok istovremeno glume svece! U isto su vrijeme zastupnici i članovi više stranaka! Gospođa Krišto je promijenila nekoliko stranaka i sad je konačno osnovala svoju u kojoj može biti predsjednica. Mala vijest u medijima. Gdje, kako, s kim – ni riječi. Penava ima dvije stranke, od kojih mu jedna služi za uzimanje novca iz državnog proračuna, a druga za predstave u Saboru. Grbin izbaci pola svojih saborskih

Foto: Miroslav Lelas / PIXSELL

zastupnika iz stranke, oštetiti državni proračun pa uplaćuje novac u „humanitarne svrhe“. Kažu da ne znaju gdje žive, da im je to jako teško reći... Sektorske politike ih ne zanimaju, a nacionalne su im – zbog neporecivih uspjeha HDZ-a – jako tanke.

Kako se takva politika destrukcije svakodnevno manifestira?

Pa tako da kažu da nikada ne bi otišli na grob prvog hrvatskog predsjednika i odali mu počast (poput predsjednika SDP-a Peđe Grbina). Glume nacionalne ikone, a na pijedestal dižu one koji ne žele svojim sugrađanima čestitati 30. svibnja, Dan hrvatske državnosti (Zoran Milanović). Svašta sam vidio i doživio u politici, ali ovo je groteskno. To me podsjeća na priču o čovjeku koji je nakon svog mandata iza sebe ostavio spaljenu zemlju pa sad ima dovoljno vremena i neutaživ poriv otrovati i ubiti svaku klicu novog života.

Je li taj čovjek danas na Pantovčaku?

Da. Ali pojavljuje se prigodno u mnogim mjestima u Hrvatskoj, manifestira se u političkim lažnjacima koji se nazivaju MOST, a u zadnje vrijeme se sjetio i Bosne i Hercegovine. Doduše vrlo prigodničarski i nekonzistentno, u pravilu uvredljivo prema svakomu tko ne dijeli njegovo mišljenje, za ostvarivanje ključnih nacionalnih ciljeva i za poziciju hrvatskog naroda u BiH potpuno promašeno i štetno.

Oporba, koliko god nekoherentna bila, ipak gotovo bez iznimke podržava Milanovićevu zlobu?

Očito je da jedna strana izmišlja, a druga širokopojasno širi teze o izdajama i veleizdajama. Gotovo da nema životinjske i biljne vrste koja nije spomenuta kako bi se u tome poentiralo. Kad se taj vokabular iscrpio, onda se prešlo na izmišljene vrste, na plamene jazavce, na dementore iz Harrya Pottera i sl. Nikada nisam rekao da je HDZ savršen i da su HDZ-ovci ljudi bez mana i ne apeliram da se HDZ-u u tom pogledu daje ikakav popust. Jednostavno mislim da bi bilo dobro, u općem interesu, da se takav popust ne daje nikomu. Jer nekritički pristup otežava svrhu koju svi želimo postići. Želimo što naprednije društvo sa što manje negativnosti. Tu nam ovi novoprobudeni „herojski zečevi“ ne pomažu puno. Naprotiv.

Kako kao potpredsjednik HDZ-a komentirate napade na politiku modernog hrvatskog suverenizma?

Jedan od razloga zbog kojih je prije šest godine članstvo stranke izabralo Andreja Plenkovića bio je bez sumnje i taj da kao jedina ozbiljna politička stranka preko koncepta modernog hrvatskog suverenizma pokažemo kako se preostali strateški nacionalni ciljevi mogu ostvariti u novim globalnim okolnostima. Pitao je nedavno jedan zastupnik Domovinskog pokreta što je to moderni hrvatski suverenizam. Što ta sintagma znači. Kako taj moderni suverenizam izgleda. Kako se manifestira. To govori o dubokom neshvaćanju sadašnjih državnih prioriteta i načina koji nam stoje na raspolaganju za njihovo ostvarivanje. Pitati danas što je moderni hrvatski suverenizam je isto kao da ste devedesetih pitali što je uopće suverenizam.

Gdje je najveće nerazumijevanje toga koncepta, tih ciljeva i alata za njihovo ostvarivanje?

Upravo među onima koji se napadno kite svojim „suverenizmom“ i drugima odriču pravo da se pozivaju na bilo kakav suverenizam, pa tako i u odnosu na suverenizam devedesetih kad smo tek stvarali svoju državu i trebali izboriti samostalnost i slobodu i kada su upravo pod vodstvom HDZ-a i dr. Franje Tuđmana ostvareni svi ključni nacionalni ciljevi tog vremena koji su mnogima bili nezamislivi i neostvarivi. Takvi i danas svojim nerazumijevanjem zapanjuju jer svakodnevno pokazuju da bi u budućnost išli okrećući glave od ključnih pitanja hrvatske budućnosti i ključnih potreba i zahtjeva hrvatskih ljudi. Najapsurdnije je što se oni, odvrćući pogled od vlastitih građana, najviše pozivaju na njih. A o njihovu neshvaćanju svijeta koji nas okružuje ne treba trošiti riječi. (Nadati se je da će ipak s vremenom izaći iz pučkoškolskih klupa.)

Kako biste takve nazvali?

Majstori relativizacije, prvaci egzibicionizma, gorostasi ispraznih riječi... Birajte.

Kako ocjenjujete sposobnost Hrvatske da u novim okolnostima ostvari svoje ciljeve?

Najvažnije je kako tu sposobnost ocjenjuju hrvatski građani. A oni očito u takvoj našoj politici nalaze dovoljno

razloga da je podupiru. Proračuni se donose na vrijeme, nikad ranije. Državne financije su stabilne unatoč brojnim izazovima koji su utjecali i na snažnija gospodarstva od našeg. Velike izdatke poput Uljanika rješavamo bez velikoga stresa i utjecaja na gospodarsku stabilnost. Brinemo se o standardu naših građana. Vodimo socijalno osjetljivu politiku. Oni koji nas izvana promatraju daju nam najviše ocjene. Zato nam raste i državni rejting, koji je najbolji otkad Hrvatska postoji kao suverena država. U trenutku formiranja prve Plenkovićeve vlade taj je rejting bio na razini smeća. Samo netko tko namjerno zatvara oči može to ne vidjeti.

I u iduće parlamentarne izbore ići ćemo s traženjem potpore za nastavak takve politike?

Tako je! To je i razlog zašto sam podržao Andreja Plenkovića kao kandidata za predsjednika stranke. Intenzivno surađujemo već godinama, na čelu sam velikoga resora u njegovoj vladi, jedan sam od njegovih potpredsjednika u stranci, odnedavno i u vladi. Znam o kakvu se čovjeku radi i kolika je njegova radna energija. To znaju i sve naše županijske organizacije, koje je tijekom ovoga mandata obilazio kao nijedan čelnik stranke dosad. Svojim inzistiranjem na stalnoj komunikaciji i suradnji uspješno je povezoao sve razine vlasti, od općina, preko gradova i županija do središnje vlasti, vlade i njezinih ministarstava. Radi se o modelu rada koji je idealan za državu koja ima ovakav ustroj i broj stanovnika.

To je model. Što je sa sadržajem te politike?

O sadržaju govore rezultati. Je li ova politika dovoljno nacionalna i domoljubna? Apsolutno. Ona je, zapravo, upravo ovakva najučinkovitija za ostvarivanje svih ključnih nacionalnih ciljeva koji su nam još ostali.

Uvjereni ste da je HDZ na dobrome putu?

Apsolutno. Ovo je HDZ s kojim se može poistovjetiti većina naših birača, koji vodi vladu koja je jedna od najuspješnijih do sada. Nema razloga za strah! Hrvatski narod prepoznat će one koji su spremni i sposobni ispuniti njegova očekivanja!

Aktualno: Obnova

Hrvatska i svijet

Završetak posla. Hrvatska i šengensko područje

Danas je šengensko područje najveća zona bez viza (Visa Free Zone) u svijetu te stoga iznimno dojmljivo oličava jednu od najvažnijih ideja vodilja cjelokupne EU, onu o slobodnom i neometanom protoku ljudi.

Dr. sc. Ivica Miškulin

Europski je parlament 10. studenoga 2022. podržao ulazak Hrvatske u šengensko područje. Ukupno je glasalo 612 zastupnika, od kojih 534 za, 53 protiv, a 25 je bilo suzdržanih. To znači da je Vijeće Europske unije, koje je konačnu odluku donijelo 9. prosinca ove godine, dobilo iznimno važnu pozitivnu preporuku. Premda u politici nikad ništa nije sigurno (o čemu svjedoči i nedavna minikriza s Austrijom), imponira djelovanje Vlade, koja je i ovo iskušenje prebrodila s (očito) utemeljenom samouvjerenosti.

Nije, naravno, pretjerano reći da u trenutku pisanja ovoga teksta dublja integracija Hrvatske unutar EU-a doživljava svoju kulminaciju. Dobar je dio tekuće godine, naime, bio posvećen mnogovrsnim aktivnostima posvećenima dovršenju procesa ulaska Hrvatske u dva posebna institucionalno-pravna polja integracije u EU: euro- i šengensko područje. Kad je riječ o europodručju, sve je uspješno dovršeno: od početka iduće godine hrvatski građani počeli će koristiti zajednički europski novac kao platežno sredstvo.

Kad je, pak, riječ o šengenskome području, sve je također *de facto* dovršeno. Ne sumnjajući u uspjeh, možemo najaviti da je Hrvatskoj početkom 2023. pošao za rukom jedinstven pothvat: istodobni ulazak u euro- i šengensko područje. Time je, naravno, konačno dovršen i proces hrvatskog „hvatanja koraka s Europom“.

Šengensko područje: kratka povijesnica

Kako bismo makar malo doprinijeli općem poznavanju problematike, nužno je donijeti kraći osvrt o povijesti i važnosti šengenskoga područja. Naziv je dobilo po selu smještenom u Luksemburgu (Schengen), gdje je 14. lipnja 1985. pet europskih država (Belgija, Francuska, Luksemburg, Nizozemska i Savezna Republika Njemačka) potpisalo sporazum o postupnom ukidanju unutarnjih graničnih i drugih kontrola (tj. kontrola između država članica, ali i drugih vrsta unutarnjih kontrola poput onih u zračnim lukama). Usporedno je počeo i proces snaženja vanjskih gra-

ničnih kontrola, odnosno granica pojedinih država članica prema vanjskom svijetu.

Ovdje je važno upozoriti da Šengenski sporazum nije, kako se često zna i danas čuti, ukinuo granice država članica. One naravno postoje i danas. S tom razlikom da se na njima više ne nalaze naoružani stražari (a ni druge vrste kontrolnih ograničenja koja se sele na vanjsku granicu EU-a) pa vas oni neće dočekati, naumite li, primjerice, iz Karlsruhea prijeći Rajnu i otići na izlet u Strasbourg ili ako pak (početkom 2023.) naumite negdje iz Slovenije prijeći Sutlu i posjetiti rodnu kuću dr. Franje Tuđmana u Velikom Trgovišću.

U temelju je Šengenskoga sporazuma iz lipnja 1985. plan o postupnom ukidanju unutarnjih graničnih kontrola kao barijere nesmetanom protoku ljudi između država članica, odnosno ambiciozniji cilj uspostave uvjeta za miroljubivu i uključivu integraciju pojedinaca, naroda, kultura i ideja zajedničkog europskog prostora. (Korisno je ovdje podsjetiti čitatelje da su sredinom 1985. zatvorili komunističke Hrvatske bili prepuni hrvatskih disidenata koji su se borili i za ovo temeljno ljudsko pravo). Zbog svega toga najbolje je zaključiti da se radi o jednom od polja integracije unutar EU-a koje je od Amsterdamskog ugovora 1999. sastavnim dijelom europske pravne stečevine.

Danas šengensko područje čini 26 država članica, od kojih su golemu većina ujedno i članice EU-a te europodručja. Počiva na jedinstvenoj slobodi kretanja ljudi između država članica i zajedničkoj zaštiti vanjskih granica.

Prvi važniji iskorak u stvaranju doista protočnog šengenskoga područja dogodio se krajem ožujka 1995. kad je sedam država članica (Belgija, Francuska, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Portugal i Španjolska) proglasilo ukidanje unutarnjih graničnih kontrola. U praksi je to značilo da je stanovnik južnog Portugala mogao sjesti u automobil i bez zaustavljanja na graničnim prijelazima doputovati poznaniku na sjeveroistoku Njemačke. Razumljivo, nastupilo je ubrzano širenje šengenskoga područja pa je uslijedio ulazak Italije, Austrije, Grčke, Danske, Finske, Švedske, Islanda, Norveške, Češke, Estonije, Mađarske, Latvije, Litve, Malte, Poljske, Slovačke, Slovenije, Švicarske i Lihtenštajna. Danas šengensko područje čini 26 država članica.

Korisno je još znati da sve države EU-a nisu ujedno i članice šengenskoga područja (Bugarska, Cipar, Irska, Ru-

munjska i, do početka 2023., Hrvatska), zatim da ga čini nekoliko država koje nisu članice EU-a (Island, Norveška i Švicarska), da su neke države bile članice EU-a, ali nikad nisu postale dio šengenskoga područja (Velika Britanija) te da postoje države koje su *de facto* dio šengenskoga područja (jer su ukinule granične kontrole), ali do sada nisu podnijele zahtjev za članstvom (Monako, San Marino i Vatikan). Kao zanimljivost navedimo slučaj Andore, države nečlanice šengenskoga područja okružene članicama Francuskom i Španjolskom. Da biste, dakle, automobilom (jedinim načinom ulaska u tu državu) iz Belgije ili Italije došli u Andoru, najprije prolazite kroz područje na kojem je dokument zvan ulazna viza već godinama nepoznat da biste je na kraju puta (ulazak u Andoru) ipak morali imati.

Danas je šengensko područje najveća bezvizna zona (*Visa Free Zone*) kretanja u svijetu. Zato iznimno dojmljivo oličava jednu od najvažnijih ideja vodilja cjelokupne EU, onu o slobodnom i neometanom protoku ljudi. Počiva međutim i na dogovoru država članica o zajedničkim pravilima kojima se regulira čuvanje vanjskih granica te borbi protiv kriminala jačanjem zajedničke pravne stečevine i policijskom suradnjom.

Hrvatska i šengensko područje

Hrvatska se prema šengenskome prostoru uputila u trenutku pristupanja EU-u jer je tim činom ne samo prihvatila obvezu implementacije šengenske pravne stečevine nego i istaknula ulazak kao svoj strateški cilj. Važno je međutim uočiti da je do srpnja 2013. došlo do duboke reforme mehanizma primanja uzrokovane složenim problemom nezakonitih migracija. Naime, one su (nekoliko godina prije ulaska Hrvatske) dobar potresle jedinstvo, zajedništvo i solidarnost unutar EU-a, a što se vjerojatno najviše osjetilo upravo kad je riječ o šengenskome području.

Ponekad i posve otvoren sukob između južnih i sjevernih država EU-a (s jedne strane Italije i Grčke, koje su razumljivo bile najviše pogođene nezakonitim migracijama i koje su stoga očekivale daleko veću solidarnost drugih, te s druge Nizozemske, koja je „južnjacima“ predbacivala nedovoljan angažman u zaštiti ugroženih granica) doveo je do ponovnog (nasreću samo privremenog) uvođenja graničnih kontrola. Jednako tako, kriza se pretočila u otvoreno protivljenje pojedinih članica primanju novih država.

Europsko je vijeće najprije reagiralo krajem lipnja 2011. donošenjem zaključka kojim je predviđen poseban mehanizam ocjenjivanja primjene standarda kojih su se morale pridržavati sve zemlje članice prilikom nadzora vanjskih granica te jasan mehanizam planiranja i provođenja provjera o ispunjavanju preduvjeta za pristup novih članica šengenskom području. *De facto*, važnu ovlast nad cjelokup-

Foto: Damian Burzykowski / PIXSELL

pnom problematikom šengenskog područja preuzela je u svoje ruke Europska komisija (što će se kasnije pokazati važnim adutom Hrvatske).

Obje HDZ-ove vlade (2016. – danas) uspjele su ostvariti dva važna preduvjeta za uspješan početak procesa pridruženja Hrvatske šengenskome području: s jedne strane domaću političku stabilnost u sjeni koje se onda počela provoditi implementacija šengenske pravne stečevine, a s druge vjerodostojnost unutar mnogovrsnih krugova odlučivanja unutar EU-a, u sjeni čega je rastao status Hrvatske kao pouzdanog partnera.

Svega par mjeseci nakon ulaska Hrvatske u EU (listopad 2013.) Europsko je vijeće donijelo posebnu uredbu prema kojoj se šengenski prostor „bez granične kontrole na unutarnjim granicama temelji na učinkovitoj i djelotvornoj primjeni pratećih mjera država članica na područjima vanjske granice, vizne politike, šengenskog informacijskog sustava, zaštite podataka, policijske suradnje, pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i borbe protiv droge“. Drugim riječima, za svaku buduću članicu propisan je s jedne strane vrlo zahtjevan set propisa i mjera koje se moraju u zadanom roku provesti, a potom slijedi rigorozna kontrola.

Usred iznimno teškog razdoblja (podsjećamo da je nakon financijskog sloma koji se u Europu prelio iz SAD-a uslijedila europska dužnička kriza, jačanje izolacionističkih stranaka i pokreta, snažna najava Brexita, nekontrolirano migrantsko kretanje i na kraju početak ruske agresije na Ukrajinu) EU je najmanje trebao nevjerođostojnu novu članicu. Otvoreni pokušaj vlade Zorana Milanovića da izaigra tek usvojeni dio zajedničke europske stečevine (slučaj Europski uhiđbeni nalog) završio je predvidljivo: sukobom s Europskom komisijom i Njemačkom te rastućem otporu unutar EU-a planovima dublje integracije Hrvatske (euro- i šengensko područje).

Završetak posla

Valja ovdje podsjetiti da je (usporedivo s ulaskom u euro-područje) i ulazak u šengensko područje proces koji počiva na ispunjavanju obećanoga, što gradi međusobno povjerenje i vlastitu vjerodostojnost, te na tihoj diplomaciji koja se temelji na upornom zastupanju nacionalnih interesa, lobiranju i mreži poznanstava. Još preciznije, nekompetentna, nevjerođostojna i svadljiva državna administracija (poput Milanovićeve) nije stoga imala ozbiljnih šansi za uspješan završetak ovako delikatnog procesa.

Budući da je ulazak u šengensko područje iz niza razloga hrvatski strateški cilj, zadaća je došla u ruke prve HDZ-ove vlade Andreja Plenkovića (2016. – 2020.), koja je uspjele postići dva važna preduvjeta za uspješan početak procesa: domaću političku stabilnost, u sjeni koje se onda počela provoditi implementacija šengenske pravne stečevine te vjerodostojnost unutar mnogovrsnih krugova odlučivanja unutar EU-a, u sjeni koje je rastao status Hrvatske kao pouzdanog partnera.

Prvi jasni znakovi da je Hrvatska snažno zakoračila prema šengenskome području javno su se očitovali u svibnju 2019. kada je njemačka kancelarka Angela Merkel u Zagrebu dala snažnu podršku hrvatskom pridruživanju i lipnju 2019. kad je predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker dao do znanja da bi se ulazak mogao dogoditi u vrijeme njegova mandata. Naravno, zbog povjerljivog karaktera političkih aspekata procesa mnogi nam detalji i danas ostaju nepoznatima, ali vjerojatno nije daleko od istine zaključiti da su do kraja 2020. uspješno prevladane prepreke koje je isticalo nekoliko država (Mađarska, Nizozemska i Slovenija). Iza svega je, treba opet podsjetiti, stajala uspješna implementacija šengenske pravne stečevine i rastući ugled Hrvatske kao vjerodostojnog partnera unutar EU-a. Stoga snaga prigovora pojedinih država članica nije mogla imati (za Hrvatsku) nepovoljnih političkih posljedica.

Početak srpnja 2021. postalo je sasvim jasno da je Hrvatska pred ulaskom u šengensko područje. Izjava predsjednice Europske komisije Ursule von der Leyen („Hrvatska je spremna za šengen, a zadatak je Komisije sada uvjeriti u to i Europsko vijeće.“) dala nam je zaključiti da su preostali još samo završni koraci. Privremene krize uzrokovane (opet) prigovorima Slovenije i nešto kasnije (neočekivano) Austrije prevladane su odlučnim (i očito koordiniranim) akcijama Europske komisije, hrvatske vlade i Europske pučke stranke.

Treba još naglasiti da je odluka o ulasku Hrvatske u šengensko područje u konačnici ishod kolektivnog pristanka svih država članica EU-a. Samim time i najnovija potvrda izvrsnog ugleda, statusa i vjerodostojnosti koje Hrvatska uživa unutar EU-a i koji se uporno grade od 2016. do danas.

Mi i oni

Barbarin s Pantovčaka

„Ja sam jedina oporba današnjoj vlasti“, izjavio je Zoran Milanović. Čovjek obnaša dužnost predsjednika države.

Dr. sc. Ivica Miškulin

Prema mrežnom izdanju Hrvatske enciklopedije termin barbarin danas opisuje neuljudna pojedinca. Primijenjen pak u svijetu politike označava osobu čije djelovanje obilježava neuljudnost. Premda u domaćem političkom životu (nažalost) civiliziranost već odavno nije posebno cijenjena kategorija i premda odbojna grubost zna preplaviti i međunarodnu politiku, ponor nepristojnosti u kojem djeluje predsjednik države Zoran Milanović izaziva zabrinutost i izvan hrvatskih granica.

Politika kao baruština

Primjera zbog kojih Milanović zaslužuje epitet barbarina s Pantovčaka ima bezbroj jer su metom njegova brza jezika postali mnogi: od nebrojenih domaćih političkih i društvenih aktera do mnogih međunarodnih organizacija, državnika i sl. (Neću posebno nabrajati, ali možda je ionako korisnije upozoriti tko nije od Milanovića dobio oporu jeziku juhu. Primjerice, vrlo je indikativno da niti jednu pogrdu nije uputio u smjeru Viktora Orbana i Vladimira Vladimirovića Putina.)

Nekoliko oglednih primjera ipak moram iznijeti. Donekadnu čelnicu američkog Kongresa i prvakinju Demokratske stranke Nancy Pelosi tako je nedavno ocijenio osobom „koja nije na njegovoj razini“. Političku težinu Pelosi opisao je pak engleskom frazom „nothing burger“, što znači da ju je javno poistovjetio s ništicom! Visokog predstavnika za BiH Hansa Friedricha Christiana Schmidta nazvao je nedoraslom osobom ili derištem u politici te također *de facto* ništicom (budući se u više navrata upadljivo „nije mogao sjetiti“ kako se Schmidt zove javnost je „uveseljjavao“ nazivajući ga Scholtzom ili Schultzom!). U domaćem je dvorištu još nepristojniji, a (zasad) su mu prve mete ministar obrane Mario Banožić, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman i predsjednik Vlade Andrej Plenković. Vrijeđa ih na sve moguće načine, a u toj nečasnoj raboti ne bira sredstva.

Ekstremni oblici pogrda koje Milanović gotovo svakodnevno proizvodi nisu naravno bez posljedica. Najmanje me ovdje zanima očita tendencija da nepristojnošću okupira javni prostor. (Tu ipak moram primijetiti da iznenađuje izostanak reakcije medija, brojnih komentatora i oporbenih političara koji i sami znaju često od Milanovića dobiti porcije uvreda. Ako vas primjerice nazove „samodopadnim političarima i narikačama“, a vi odšutite, ne radi li se tu o znakovitoj indikaciji? Ako vas zatim nazove osobom „koja se izgubi na semaforu“, a vi ga i dalje obožavate, ne govori li to zapravo više o vašim karakternim kvalitetama?)

Milanovićeve verbalne nepristojnosti duboko je i (bojim se) trajno zatrovalo hrvatski javni prostor i domaću politiku. Nasuprot europeizaciji Hrvatske predsjednik poduzima sve za njezinu balkanizaciju, a bahatosti kojom radi ne bi se posramili ni svjetski prvaci nepristojnosti.

Predsjednik države je grubost uspio etablirati kao uobičajen način komunikacije pa danas nije rijetkost da brojni pojedinci pokušavaju protivnike difamirati riječima poput izdajnik, veleizdajnik, kriminalac, kokošar, lopov, podrepaš, potrčko i sl. Krajnja konzekvenca uporabe grubosti jest poživinčenje političkoga života, odnosno pretvaranje politike u baruštinu. Na ovo samo malobrojni reagiraju smireno, a još malobrojniji se nastoje suprotstaviti. Neki su balkanizaciju javnog prostora, međutim, prihvatili, pa čak i usavršili.

Zašto je predsjednik neotesan?

Milanović grubost nesumnjivo rabi kao strateško sredstvo vlastitog parapoličkog djelovanja. Premda je o razlozima njegove neotesanosti moguće napisati oveci rukopis, pokušat ću u sljedećim redovima iznijeti moguće objašnjenje. Razlozi političke pragmatike daleko su najvažniji. Kako se izvan svijeta politike ne vidi, tako je nakon izbornog poraza 2016. urušenu karijeru odlučio spasiti u zagrljaju s ekstremnim tipom verbalne (i naravno neuljudne) agresivnosti koju je pak u politiku uspješno uveo bivši američki predsjednik Donald Trump.

Milanović dakle galami jer se panično boji propitkivanja vlastitog učinka u javnim poslovima. S razlogom, uostalom, jer se njegovo djelovanje može bez ikakva pretjerivanja poistovjetiti s jedinstvenim nizom promašaja u proteklih tridesetak godina hrvatske povijesti.

Zajedno s drugim domaćim političkim akterima orijentiranima na ovakav vid djelovanja (Živi zid, MOST, Domovinski pokret) Milanović je dobro prepoznao metodu koja će mu omogućiti političko preživljavanje. Uz pogreške HDZ-ove predsjedničke kandidatkinje i podršku baš stranaka, platformi i pojedinaca koji također ovise o javnoj galami uspio se 2020. domoći Pantovčaka. U međuvremenu, naravno, ne napušta metodu koja mu je osigurala politički utjecaj. Naprotiv. Okružen ljudima koji mu se ne usuđuju suprotstaviti i uz sekundiranje domaće kvazidesnice nastavlja prostačiti u javnome prostoru.

Svođenje političkog djelovanja na neotesanu dernjavu, nadalje, ima svrhu i skrivanja vlastite neuspješne političke prošlosti. Na djelu je stara i prokušana metoda koju najbolje predočava poznata uzrečica „Drž' te lopova!“ Milanović dakle galami i vrijeđa jer se panično boji propitkivanja vlastitog učinka u javnim poslovima. S razlogom, uostalom, jer se njegovo djelovanje može bez ikakva pretjeriva-

nja poistovjetiti s jedinstvenim nizom promašaja u proteklih tridesetak godina hrvatske povijesti.

Podsjećam na najvažnije: najprije je brojne neuspjehe vlastite vlade zakamuflirao radikalnim ljevičarskim (često i jugoslavenskim) aktivizmom (iz kojeg su, valja znati, dobrim dijelom proistekle političke platforme MOST i Možemo!), zatim je neshvatljivom zaštitom čelnika nekadašnje tajne političke policije komunističke Hrvatske umalo (!) uspio ugroziti trenutak ulaska Hrvatske u EU, potom je evidentnu nesposobnost u daljnjoj integraciji u zajednički europski prostor (eurozona i šengensko područje) pokušao prikriti uskravanjem štetne politike nesvrstanosti (tj. „razumijevanjem“ za interese Moskve u Ukrajini, a valja znati i da je svojevremeno zahtijevao referendum oko ulaska Hrvatske u NATO), da bi danas evidentan višak vremena trošio na podrivanje međunarodnog ugleda Hrvatske.

Nitko naravno ne očekuje da Milanović nekritički podržava sve što radi HDZ-ova vlada, ali doista je teško razumjeti razloge zbog kojih je tako otvoreno minirao pokušaje poboljšavanja položaja Hrvata u BiH. Ili pak zašto u svakoj prilici i na svaki način nastoji kod domaće javnosti proizvesti nezadovoljstvo prema svim koristima koje Hrvatska ima od članstva u EU-u.

Ili ih je, ipak, možda moguće razumjeti? Donosim stoga još jednu spekulaciju koja integrira politički i osobni motiv. Oblici, učestalost i žestina pogrda koje upućuje predsjedniku Vlade i HDZ-a Andreju Plenkoviću mogu se okarakterizirati doista jedinstvenim stupnjem najjače zamislive antipatije. U njoj je moguće prepoznati sve sastavnice sveobuhvatne mržnje, odnosno intenzivnih (i javno proklamiranih) negativnih osjećaja, od prijezira i zavisti do ljubomore i odbojnosti. Milanović ama baš sve što predsjednik Vlade i HDZ-a radi u javnom prostoru zadnjih šest godina, ama baš sve što se odnosi na njegovu profesionalnu karijeru prije listopada 2016. te – što je naravno posebno porazno – ama baš sve što se odnosi na Plenkovićev osobni i obiteljski život komentira na krajnje neodgojen način. Kao da Milanović nije sposoban tolerirati sve zamislive oblike Plenkovićeve javnog i osobnog života.

Vjerojatno je moguće takav oblik snažne osobne antipatije svrstati u rijetko viđen fenomen koji psihologija naziva pseudoantipatija. Radi se o neodgovornom i arbitrarnom vidu tumačenja ponašanja i izražaja druge osobe, ali koji zapravo proizlazi iz vlastitih najgorih osobina. Drugim riječima, ljudi često znaju vlastite mane i nedostatke projicirati u druge, iz čega onda dolazi do otvorene ili prikrivene mržnje prema njima. Prema ovom tumačenju Milanović je zapravo svjestan vlastitih deficita (i osobnih značajki i profesionalnih promašaja), ali kako je nesposoban za proces samokritike i autokorekcije, pretvara ih u (nepostojeće) mane i nedostatke predsjednika Vlade i HDZ-a. (Ovo se također dobro uklapa u očito neskriveno uživanje Milanovića u ulozi birtijskog galamdžije, sveznalice i nasilnika. Takvi „frajeri“ uvijek će prezirati smirenost

Foto: Robert Anić / PIXSELL

i argumentiranost u nastupu, promišljanje i analitičnost u pripremi i provedbi te, naravno i najvažnije, tuđe i priznate uspjehe. S neskrivenom ironijom dodajem i da prije ili kasnije dosade drugim gostima!)

„Nema Plenkovića, nema problema!“

Nastavak objašnjenja zahtijeva parafrazu jedne opasne uzrečice. Glasi: „nema čovjeka, nema problema!“ Primijena pak na temu teksta glasi: Milanovićevo bjesnilo ima vrlo konkretan i opipljiv cilj, a radi se o uklanjanju Plenkovića iz političkoga života Hrvatske. Premda smo od predsjednika države nažalost naučeni na svakojaka neustavna uplitanja u politiku, ovako jasno iznesen stav nije (još) javno izgovorio.

Da mu je to središnji motiv djelovanja, nema, međutim, sumnje. O tome upadljivo svjedoči nezapažen detalj iz travnja ove godine. Naime, tijekom uobičajeno galamdžijske konferencije za medije posvećene ulasku Finske i Švedske u NATO, u jednom je trenutku Plenkoviću uputio poruku: „Pitate me kakvu poruku šaljem. A message to you, Rudy. To je poruka.“ „A message to you, Rudy“ je popularna uspješnica The Specialsa iz 1979. Pjesma se zapra-

vo sastoji od poruke upućene stanovitom Rudyu, a glasi: prestani se zafrkavati, počni misliti o vlastitoj budućnosti, prestani raditi probleme u gradu, jer ćeš završiti u zatvoru! (Poslušajte uostalom i sami: [youtube.com/watch?v=cntvEDbagAw](https://www.youtube.com/watch?v=cntvEDbagAw).) Dakle, kad bi Plenković kojim slučajem odlučio doista napustiti svijet politike, nema sumnje da bi Milanović bio najsretniji čovjek u Hrvatskoj.

Neustavno uplitanje u domaći politički život i strateško korištenje pogrda ne smiju nam skrenuti fokus s najvažnijeg Milanovićeva cilja. Predsjednikova računica čini mi se elementarno jednostavnom, a glasi: ukloniti HDZ i predsjednika Vlade Plenkovića s mjesta ključnih aktera politike u Hrvatskoj.

Navedeni ekscentrični vid neustavnog uplitanja u domaći politički život (kako to inače često čine brojni komentatori) ne smije nam, međutim, skrenuti fokus s naj-

važnijeg Milanovićeva cilja. Predsjednikova računica čini mi se elementarno jednostavnom. Ukloniti HDZ i Plenkovića znači osloboditi se vjerodostojnih unutarnjih i vanjskih politika (time i sakriti vlastite promašaje jer ga zaista mora boljeti svaka usporedba), ali i riješiti se jedinog ozbiljnog političkog konkurenta na domaćoj političkoj sceni (i time otvoriti vrata povratku na vlast jer Milanovića užasno iritira kako se svaki dan popravljaju pogreške, propusti i manipulacije iz vremena njegova mandata).

Pritom nas mora šokirati da državni dužnosnik zadužen za očuvanje stabilnosti sustava i kojemu ustav imperativno nalaže političku nepristranost (predsjednik države) stalno s pozicije pristranog političkog aktera intervenira u domaći politički život. „Ja sam jedina oporba današnjoj vlasti“, izjavio je prije nekoliko mjeseci čovjek koji obnaša dužnost predsjednika države. Još nas, međutim, više mora šokirati da je Milanović spreman uvesti hrvatsko društvo u razdoblje unutarnjih nemira i potresa te međunarodne izolacije. Napad uvredama na Plenkovića i HDZ jest napad na politiku domaće političke stabilnosti te nove međunarodne prepoznatljivosti. Ali, kako nas povijest uči, barbari mogu uništiti civilizaciju samo kad nastupi nered u vlastitu dvorištu. Zato ga i stvara(ju).

Riječ oporbe

Tako su govorili Zoran Milanović, SDP, Ivan Penava, MOST & comp

Ruski kutak

ŠTO JE TO UKRAJINA?

„U međunarodnoj sigurnosti vidim nekonzistentno odnosno opasno ponašanje. Dakle ovi događaji se događaju u predso-blju Moskve, glavnog grada Rusije i aranžman koji će voditi računa o sigurnosti Rusije se itekako mora naći i naći će se.“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2022.)

PUTINU NOBELA ZA MIR

„Putin je agresivan u državnom smislu, on nije etnonacionalist... Ovo je situacija bez pravog krivca...“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2022.)

STARA RUSKA ZEMLJA UKRAJINA

„Ukrajini nije mjesto u NATO-u. Kada je Ukrajina mijenjala vlast, onda je taj pokret, koji je bio sve prije nego demokratski, to je bio puč u kojemu je ubijeno 50 ljudi, 70 ljudi... Priča je bila sljedeća: Ukrajina ide na zapad, s Rusijom nema što tražiti, u EU će joj biti med i mlijeko.“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2022.)

JA MOSKVI VJERUJEM!

„Očito London i Washington znaju bolje u ovom trenutku... Dakle, mi moramo vjerovati, evo ja vjerujem da je četrdeset tisuća ruskih vojnika u Bjelorusiji i u jednoj vojnoj oblasti u Rusiji dovoljno da se okupira i napadne grad od tri milijuna ljudi... to je kao moguće. Na ovakvim stvarima se gubi kredibilitet ako se pokaže da nije bilo sve točno...“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, veljača 2022.)

Ruski kutak (2)

ODLUČNO MOŽDA (1)

„Mi jesmo za pomoć Ukrajini, ali...“
(Peđa Grbin, predsjednik Socijaldemokratske partije Hrvatske, studeni 2022.)

ODLUČNO MOŽDA (2)

„Mi jesmo za pomoć Ukrajini, ali...“
(Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta, studeni 2022.)

ODLUČNO MOŽDA (3)

„Mi jesmo za pomoć Ukrajini, ali...“
(Ivan Zurovec, saborski zastupnik FOKUS-a, studeni 2022.)

ODLUČNO MOŽDA (4)

„Ali, ali, bitna je činjenica reći ali...“
(Željko Sačić, saborski zastupnik Hrvatskih suverenista, studeni 2022.)

RAZOTKRIVANJE

„Mi ovo podržati nećemo!... I kraj priče.“
(Marijan Pavliček, predsjednik Hrvatskih suverenista o sudjelovanju Hrvatske u misiji EUMAM, studeni 2022.)

Penavin kutak

NAJPRIJE MENI MOJE, A TI NARODE...

„Sve je ispravno. Mislim da griješim kao i svatko. Ništa protuzakonito, ništa amoralno. Apsolutno ništa...“
(Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta, odgovor na pitanje o registraciji dviju stranaka zbog čega u Saboru uzima dvostruku naknadu, rujanj 2022.)

DRUGARSKA SAMOKRITIKA

„Dokle god imamo politiku i političare bez vizije, bez strategije, s fokusom na grabež i pljačku umjesto na stvaranje dodane vrijednosti i raspolaganje nacionalnim bogatstvi-ma, nažalost, svjedočit ćemo člancima iz crnih kronika.“
(Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta, listopad 2022.)

KAKVA BRZINA, KAKVI BAKRAČI!

„Žurio sam na sastanak.“
(Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta, nakon prekoračenja dopuštene brzine, studeni 2022.)

NAŠIH (SKORO) 5 %!

„Svjesni smo da imamo teškog protivnika, koji barata ogromnim novcima, manipulira i koristi se lažima, ali i da uz sebe imamo svoj narod, ljude koji imaju vjere u svoju domovinu i uz pomoć tih ljudi ćemo imati rezultate, koji će, vjerujem, sve skupa iznenaditi.“
(Ivan Penava, predsjednik Domovinskog pokreta, studeni 2022.)

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

Galileov kutak

NESEBIČNO ZA UKRAJINU

„Rat u Ukrajini nije dobar...“
(Željko Lenart, saborski zastupnik Hrvatske seljačke stranke, studeni 2022.)

BABAROGA U GLAVI

„Mi nemamo svoj suverenitet, sve su nam uzeli...“
(Željko Lenart, saborski zastupnik Hrvatske seljačke stranke, studeni 2022.)

JA I MOJIH 0,5 % PODRŠKE

„Gospodo, ma pustite vi mene da se ja izjasnim kako sam čuo naše ljude jer zastupam hrvatski narod.“
(Željko Lenart, saborski zastupnik Hrvatske seljačke stranke, studeni 2022.)

NAS I RUSA TRISTA MILIJUNA

„Neke ljude vi ne možete ‘ubijediti’ da je ovo prava strana povijesti. To ćemo tek vidjeti...“
(Željko Lenart, saborski zastupnik Hrvatske seljačke stranke, studeni 2022.)

Docentov kutak

ŠTO JE TO KRIM?

„Rusija je bila devastirana i u kaosu kada je došao na vlast. Danas ima pet puta veći BDP, veća je zaposlenost, plaće su sa 60 skočile na 650 dolara, životni vijek se produžio za pet godina. Dakle, Putin je dobar za Rusiju.“
(Dr. sc. Nino Raspudić, filozof u politici, 2018.)

UKRAJINSKA AGRESIJA NA RUSIJU

„Rusija je djelovala defanzivno, reaktivno. Putin nije imao drugog izbora nego uzeti ono što može. To je bio istok i Krim.“
(Dr. sc. Nino Raspudić, filozof u politici, 2018.)

MIROLJUBAC

„Koliko god se njega (Putina, op. a.) prikazivalo kao nekakvog agresivnog diktatora, on nije taj!“
(Dr. sc. Nino Raspudić, filozof u politici, 2018.)

RUSIJI S LJUBAVLJU

„Ono što smo mogli naučiti i kod nas u ratu je da treba slušati malo sve strane. Pogledajte malo i što piše i objavljuje Aleksandar Dugin.“
(Dr. sc. Nino Raspudić, nezavisni saborski zastupnik i član saborskog kluba MOST-a, proljeće 2022.)

Rasuto biserje

MI I DRUG TITO

„Birači ljevice su pristojni, civilizirani, progresivni ljudi...“
(Mirela Ahmetović, politička tajnica SDP-a, siječanj 2022.)

PERKOVIĆA ZA ŠENGEN!

„Ako ne ide lijepo, može na drugi način, ali moramo ući...“
(Orsat Miljenić, predstojnik Ureda predsjednika Republike Hrvatske i autor „Lex Perković“, studeni 2022.)

ISKRENO O ZORANU (1)

„Ja nisam glasao za HDZ nikada, niti hoću, ali danas je jedini ozbiljni političar u Hrvatskoj Andrej Plenković.“
(Ivan Jakovčić, županijski vijećnik Istarskog demokratskog sabora, studeni 2022.)

ISKRENO O ZORANU (2)

„Ne vjerujem previše ni predsjedniku Vlade ni ministru obrane.“
(Nikola Grmoja Matko, saborski zastupnik MOST-a, studeni 2022.)

PREPORUKA: PROMJENA POSLA

„Mi u Hrvatskom saboru, ako ćemo iskreno, lajemo na mjesec.“
(Marin Miletić, saborski zastupnik MOST-a, prosinac 2022.)

Utemeljitelji HDZ-a

Božićni ustav. Moje sjećanje

„Božićni ustav postao je glavni pravni temelj, ali i političko sredstvo u borbi hrvatskoga naroda za ostvarivanje prava na samoodređenje i uspostavu nezavisne demokratske države.“

Vladimir Šeks

Božićni ustav donesen je 21. prosinca 1990., a svečano proglašen dan poslije (22. prosinca). Bez donošenja Božićnog ustava ne bi bilo ni referenduma o samoodređenju 19. svibnja 1991., Ustavne odluke Sabora Republike Hrvatske o državnoj suverenosti i samostalnosti 25. lipnja 1991., ali ni Oduke Sabora o raskidu državno pravnih sveza sa SFRJ 8. listopada 1991., kao ni međunarodnoga priznanja Hrvatske. Istodobno, Božićni ustav projektirao je zamjenu jednopartijskog totalitarnog sustava demokratskim i višestranačkim sustavom na načelima trodiobe vlasti, vladavine prava i najviših standarda ljudskih prava i sloboda.

U Božićni ustav ugrađena su ustavnopravna i politička stajališta (naslovljena: „Za novi hrvatski ustav“) koja sam kao potpredsjednik HDZ-a izložio i koja su prihvaćena na Prvom Općem saboru HDZ-a održanom u veljači 1990. Božićni ustav snažno je obilježen kontekstom vremena, u prvome redu slomom i raspadom komunističkoga sustava, raspletom jugoslavenske državne krize, rastućim priprema Srbije i JNA za oružanu agresiju na Hrvatsku i žalosnom šutnjom hrvatskih komunista.

Nadalje, predsjednik HDZ-a dr. Franjo Tuđman lucidno je procijenio razvoj događaja i nužnost da se ustavom utvrdi čvrsta središnja vlast. Meni je povjerio ključnu ulogu u operativnoj provedbi pripreme i izrade ustava i njegovom odlukom postavljen sam na mjesto predsjednika Komisije za ustavna pitanja Sabora, koja je izradila nacrt i prijedlog Ustava.

Rad na izradi Ustava

Predsjedništvo Socijalističke Republike Hrvatske je na svojoj 8. sjednici održanoj 11. svibnja 1990. raspravljalo o prijedlogu za izradu novog hrvatskog ustava. Osnova za raspravu bile su Teze za utvrđivanje platforme Predsjedništva Hrvatske za izradu novoga Ustava, koje sam napisao prije kao predsjednik ustavne komisije Sabora. Prijedlog da se pristupi radu na donošenju Ustava Republike Hrvatske podnio je predsjednik Predsjedništva Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman na 3. zajedničkoj sjednici svih vijeća Sabora Republike Hrvatske 25. srpnja 1990.

Tad sam u svojstvu potpredsjednika Sabora i predsjednika Komisije za ustavna pitanja Sabora imao čast održati uvodno izlaganje. Obrazložio sam kako tada važeći republički ustav pravno ograničava normalno djelovanje državnih ustanova i državne vlasti te da je daljnji amandanski način promjena nedjelotvoran. Polazeći od opredjeljenja većine političkih stranaka za parlamentarizam, tržišno gospodarstvo i poštivanje čovjekovih prava te pravednosti i pravičnosti poretka, istaknuo sam kako je „mo-

Jadranka Fatur, Donošenje prvog demokratskog Ustava

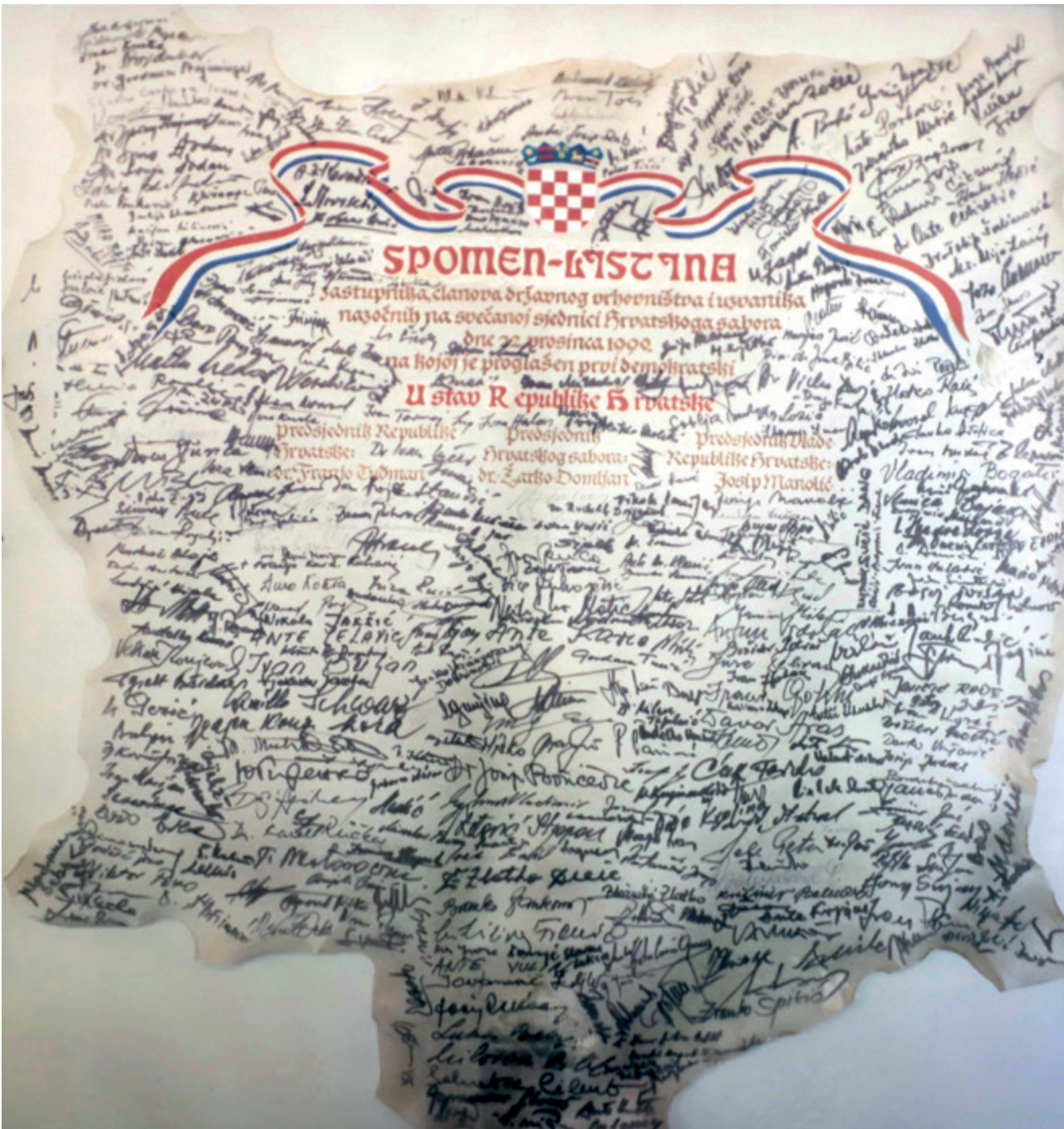
guće donijeti ustav koji izražava političke sudove i volju većine pučanstva Hrvatske“.

Božićni ustav ima prekretničku ulogu u izgradnji hrvatske demokracije i državnosti. S jedne strane sadržava početnu postaju pune hrvatske suverenosti. Istodobno, s druge strane nosi u sebi ostvarenje vizije demokratske slobode i jednakosti građana.

Na temelju rasprave o inicijativi Predsjedništva Republike Hrvatske, koja je provedena na odvojenim sjednicama vijeća, kao naputak za izradu Ustava prihvaćen je dokument „Politička i metodologijska polazišta te političko-pravna načela za izradu Ustava Republike Hrvatske“. Dokument je sadržavao četiri temeljna polazišta i deset načela. Polazišta su: pozitivna hrvatska državno-pravna tradicija, povratak europskoj pravnoj i ustavnoj tradiciji

(uz oslonac na sjevernoameričku), mjera običnog čovjeka građanina i naroda i trajnija vrijednost ustava. Uz postavljanje demokratsko pravnih tradicija Hrvatske rad na novome ustavu vođen je temeljnim ciljem stvaranja institucionalnog okvira za potpuno osamostaljivanje suverene hrvatske države. Uz jamstvo građanskih sloboda i prava u prvom je planu bilo pravo na samoodređenje i cjelovitost neprenosive državne suverenosti. Tako je ustav postao glavni pravni temelj, ali i političko sredstvo u borbi hrvatskoga naroda za ostvarivanje prava na samoodređenje i uspostavu nezavisne države.

Za izradu prijedloga nacрта Ustava Republike Hrvatske u Saboru je kao stalno radno tijelo prema Poslovniku bila zadužena Komisija za ustavna pitanja Sabora, koja se sastojala od tridesetak članova. Komisija je održala ukupno deset sjednica, na kojima se od 19. srpnja do 21. prosinca 1990. raspravljalo o Ustavu Republike Hrvatske. Ustavna Komisija na moj je prijedlog imenovala stručnu radnu skupinu u sastavu: ministar pravosuđa Branko Babac, profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu Smiljko Sokol, profesor na Katedri obiteljskog prava u Osijeku Krunoslav Olujić, sutkinja Dunja Knežević Jurić i Vladimir Šeks kao predsjednik Skupine i radne Komisije za poslove pripreme radnog

Spomen-listina sa svečane sjednice Sabora 22. prosinca. 1990.

materijala nacrtu Ustava. Osim toga, Komisija za ustavna pitanja Sabora imenovala je i podskupinu za izradu konačne verzije nacrtu Ustava i to u sastavu: Vladimir Šeks, predsjednik, članovi: prof. dr. sc. Smiljko Sokol, prof. dr. sc. Zdravko Tomac i Ljubomir Valković kao tajnik Komisije.

Prvi nacrt teksta Ustava radna skupina podnijela je Saboru i Predsjedništvu Republike Hrvatske 15. kolovoza 1990. U međuvremenu je Predsjedništvo Republike donijelo odluku o osnivanju Ustavotvorne komisije, u koju je imenovalo oko 230 članova različitih struka i zanimanja, nacionalne i vjerske pripadnosti te političke orijentacije iz svih društvenih slojeva, a na čijem je čelu bio predsjednik dr. Franjo Tuđman.

Polazeći od opredjeljenja većine političkih stranaka za parlamentarizam, tržišno gospodarstvo i poštivanje čovjekovih prava te pravednosti i pravičnosti poretka, u srpnju 1990. istaknuo sam kako je „moguće donijeti ustav koji izražava političke sudove i volju većine pučanstva Hrvatske“.

Prva sjednica Ustavotvorne komisije održana je 28. kolovoza 1990. Nakon što je saborska radna skupina Komisije za ustavna pitanja podnijela prvi nacrt ustavnoga teksta, radne su skupine nastavile zajednički rad. Konačni tekst nacrtu Ustava utvrdio je Sabor nakon prihvaćanja mojeg izvješća, koje samo podnio kao predsjednik Komisije na 8. zajedničkoj i skupnoj sjednici svih vijeća Sabora

23. studenoga 1990. Tad je donesena i odluka o stavljanju u javnu raspravu Nacrta Ustava Republike Hrvatske. Promatrajući zbivanja iz današnje vremenske razdaljine, želio bih istaknuti kako je u raspravi o ustroju vlasti na odluku da za uzor uzmemo francuski polupredsjednički sustav bitnu ulogu imalo stajalište da predsjednik Republike treba steći klasične prerogative šefa države. Na prigovor da se državnom poglavaru daju velike ovlasti dokazivao sam (na primjeru Francuske i Sjedinjenih Američkih Država) da u sličnim povijesnim okolnostima poput onih u kojima se nalazila Hrvatska državni poglavar treba imati snažne ovlasti. Odluku o polupredsjedničkom ustroju vlasti izveo sam iz zaključaka Prvog Općeg sabora HDZ-a.

Podvrgavajući kritici u veljači 1990. tadašnji Ustav Socijalističke Republike Hrvatske, obrazložio sam stajalište HDZ-a za predstojeće izbore. Iznio sam temeljna ustavnopravna načela podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu, s jednodomnim Saborom i izričito polupredsjedničkim sustavom. Stranački je sabor aklamacijom prihvatio opisani nacrt državnog uređenja prema kojem je predsjednik Republike državni poglavar biran na neposrednim izborima.

Komisija za Ustavna pitanja Sabora utvrdila je 19. prosinca 1990. tekst prijedloga Ustava. Taj je konačni tekst prijedloga Ustava upućen Saboru na razmatranje i usvajanje. Valja reći da je osim osobnih, stručnih i političkih doprinosa svih članova komisija i potkomisija i radnih skupina koje su radile na oblikovanju teksta Ustava, dr. Tuđman kao predsjednik Republike i predsjednik Ustavotvorne komisije izravno utjecao na temeljna ustavna rješenja, a i pisac je Izvorišnih osnova (preambule i proslova).

U oblikovanju pojedinih odredbi Ustava ja sam napisao tekst prijedloga ustavnih odredbi o slobodama i pravi-

ma čovjeka, profesor Sokol prijedlog odredbi o ustrojstvu državne vlasti, profesor Olujić prijedlog odredbi o braku, obitelji i skrbi za djecu, profesor Tomac prijedlog odredbi o mjesnoj samoupravi, dok je predsjednik Tuđman napisao tekst prijedloga izvorišnih osnova.

Na povijesnoj skupnoj 10. sjednici svih triju vijeća Sabora Republike Hrvatske održanoj 21. prosinca 1990. obrazložene su osnovne odrednice Ustava i sažeti rezultati opsežne javne rasprave. Rezultati javne rasprave objavljeni su prethodno u dvjema knjigama, tiskanima 14. i 20. prosinca 1990., a političku platformu Ustava u deset državnopravnih akata sažeo je predsjednik Tuđman. Jednoglasnom odlukom zastupnika svih triju vijeća Sabora donesen je najvažniji državnopravni akt kojim je uspostavljen politički i pravni poredak (valja napomenuti da je, prije nego što su zastupnici svih triju vijeća utvrdili prijedlog Ustava, većina zastupnika srpske nacionalnosti napustila sjednicu). Nakon toga sva tri vijeća jednoglasno su usvojila prijedlog Ustava, a poslije i sam Ustav. Ustav je proglašen 22. prosinca 1990. na svečanoj sjednici Sabora donošenjem Odluke o proglašenju i stupanju na snagu ustavnog Zakona za provedbu Ustava Republike Hrvatske. Svečanoj sjednici Sabora nazočili su uzvanici iz javnog života u Republici Hrvatskoj te predstavnici susjednih Republika (osim Srbije i Crne Gore) i saveznih tijela. S obzirom na predlagdansko vrijeme donošenja Ustava sredstva pripočavanja nazvala su taj akt Božićnim ustavom.

Božićni ustav: početak nove Hrvatske

Ustav Republike Hrvatske predstavlja ključnu državotvornu, institucionalnu podlogu koja je osigurala uspješnu hrvatsku državnu politiku, koja je dovela do slobodne, suverene, neovisne i međunarodne hrvatske države i pobjede u Domovinske ratu. Donošenje tog temeljnog, državotvornog akta s razlogom se smatra događajem od povijesne važnosti jer je riječ o prvom demokratskom ustavu u povijesti hrvatskoga naroda. Božićni ustav ima prekretničku i ulogu u izgradnji hrvatske demokracije i državnosti. S jedne strane sadržava početnu postaju pune hrvatske suverenosti. Istodobno, s druge strane nosi u sebi ostvarenje vizije demokratske slobode i jednakosti građana.

Njime se dokida projekt jednopartijskog političkog monopola, odbacuje totalitarni i autoritarni poredak, napušta režim diktature kao oblik vladavine i ustroja državne vlasti. Demokratski ustav označuje potpuni raskid s marksističko-lenjinističkim konceptom države i društva u kojima je o pravima građana odlučivala jedna partija koja nije odgovarala pred građanima niti je podlijegala obvezi javnosti u radu. On je ukinuo i odbacio zablude socijalističkih utopija poput društvenog vlasništva i samoupravljanja u uvjetima jednopartijske diktature, okončao model nedemokratske, jednostranačke, ideološke države u kojoj su prava bila arbitrarne naravi, u kojoj je pravo građana ovisilo o voluntarističkoj, diskrecijskoj ocijeni partijskih ili državnih činovnika bez priziva i u kojoj se pravo na slobodno mišljenje kažnjavalo kao kazneno djelo neprijateljske propagande.

Prvi demokratski hrvatski ustav otvorio je tako novu stranicu povijesti u izgradnji Republike Hrvatske kao zemlji demokracije, zasnovane na načelnu podjele vlasti, vladavine prava, socijalne pravde i jamčenja i ostvarenja najviših standarda ljudskih prava i sloboda. U njemu su položeni temelji za uspostavu slobodnog tržišnog gospodarstva. Time je ostvaren i ustavnopravni temelj za ukiđanje jednostranačke ideološke države sa, kako sam već prije toga pisao i govorio „mandatom jedne stranke koja je svojom rukovodnom i rukovodećom monopolnom ulogom dovela hrvatski narod, dovela Hrvatsku, sve njezine građane, neovisno o nacionalnoj pripadnosti, neovisno o političkom svjetonazoru pred Rubikon propasti i nazadovanja“.

Ustav je zasnovan na najvišim demokratskim vrednotama pluralizma i pluralnosti u artikulaciji političkih stajališta, ideja i svjetonazora. Iznimno je važno da je Božićni ustav utemeljen na političkom konsenzusu desnice, lijevice i centra. Konačno, njegova strateška vrijednost je u otvaranju demokratske projekcije slobodnoga društva za budućnost.

Iz povijesti HDZ-a

Studeneni 1989. u Osijeku. Jesen koja je najavila pobjedničko HDZ-ovo proljeće

Uredništvo

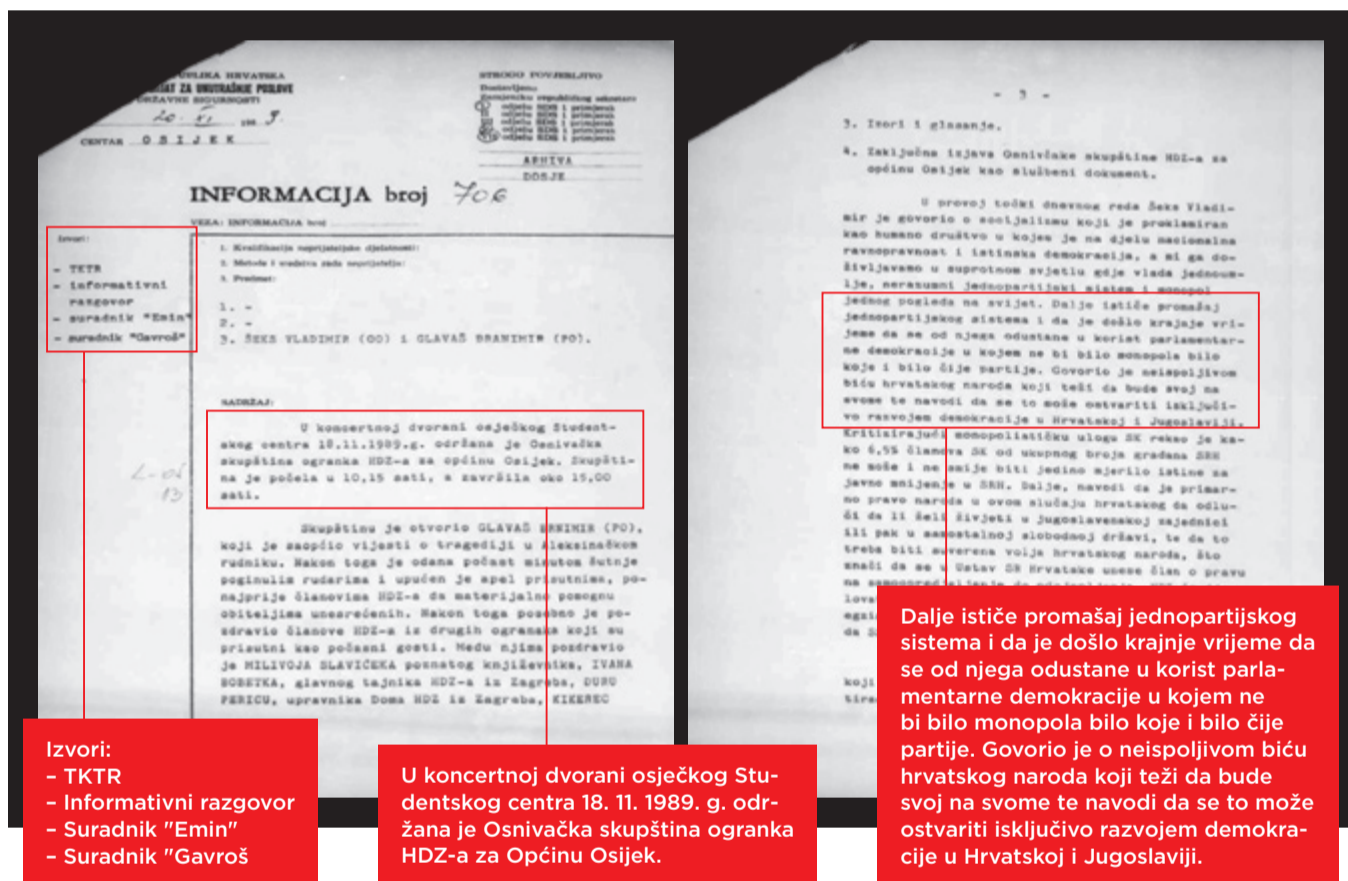
Politika zna učiniti (gotovo) u pravilu dosadne jesenske dane iznimno živima. Tijekom moderne hrvatske povijesti moguće je pronaći više takvih jeseni. (Sadašnji trenutak obilježava tako jedinstveno uspješno integriranje Hrvatske u zajednički europski prostor te jednako jedinstvena politika pozitivnog državnog intervencionizma, koja u vremenima krize uspijeva očuvati temelje društvene stabilnosti.)

Mi ćemo se u idućim redovima osvrnuti na jednu drugu jesen. Dogodila se (kako nam se danas čini) davno, odnosno prije više od tri desetljeća, u studenome 1989. Podsjetimo kratko naše čitatelje na tadašnje vrijeme: Hrvatska je još bila dio komunističke Jugoslavije, velikosrpska prijetnja iz Beograda već je uvelike proširila svoj utjecaj među Srbima u drugim republikama i pokrajinama, na vlasti u Zagrebu bila je umrtvljena, podijeljena i (zapravo) izgubljena domaća partija, dok se posvuda u istočnoj Europi komunizam urušavao. Situacija, dakle, nije bila pretjerano ružičasta, ali (kako to često biva) postojali su jasni znaci hrvatske regenerativne moći.

U predvečerje tektonskih promjena u (još uvijek) komunističkoj istočnoj Europi jedini opravdani i dostojanstveni način izlaska iz baruštine bili su demokracija i nacionalne slobode. Političku platformu samostalne i demokratske hrvatske države od sredine 1989. najsustavnije iznosi HDZ, tada *de iure* nepriznata i nelegalna politička stranka, a *de facto* rastući nacionalno-slobodarski hrvatski pokret koju vodi dr. Franjo Tuđman.

Pažnju ćemo detaljnije usmjeriti na osnivačku skupštinu općinskog ogranka HDZ-a u Osijeku održanu 18. studenoga 1989. Radilo se o završnici ili finalu fantastičnog organizacijskog i propagandnog napora koji je počeo devet mjeseci prije, tj. prvim javnim predstavljanjem HDZ-a u Društvu književnika Hrvatske krajem veljače iste godine. Tamo je zapažen istup imao tadašnji disident i opozicionar Vladimir Šeks, koji je potom doista impresivnom agilnošću počeo organizirati pristaše (još nepostojećeg!) HDZ-a u Osijeku. Do kraja lipnja iste godine, tj. do održavanja osnivačke skupštine stranka u prostorijama zagrebačkog „Borca“ na Jarunu, Šeks je u Osijeku uspio okupiti barem stotinu ljudi oko političke platforme HDZ-a.

U brojnim hrvatskim selima i gradovima od rujna 1989. potom se rapidno širi organizacijska mreža (osnivanje ogrankova) HDZ-a, pri čemu treba uočiti rastuću samouvjerenost ljudi koji u pothvatu sudjeluju. Bez obzira na opasnu činjenicu da je HDZ bio u statusu nedopuštene političke

Izvori:
- TKTR
- Informativni razgovor
- Suradnik "Emin"
- Suradnik "Gavroš"

U koncertnoj dvorani osječkog Studentskog centra 18. 11. 1989. g. održana je Osnivačka skupština ogranka HDZ-a za Općinu Osijek.

Dalje ističe promašaj jednopartijskog sistema i da je došlo krajnje vrijeme da se od njega odustane u korist parlamentarne demokracije u kojem ne bi bilo monopola bilo koje i bilo čije partije. Govorio je o neispaljivom biću hrvatskog naroda koji teži da bude svoj na svome te navodi da se to može ostvariti isključivo razvojem demokracije u Hrvatskoj i Jugoslaviji.

opozicije vladajućim komunistima, posvuda u Slavoniji u javnost prodiru pojedinci koji neustrašivo iznose temeljne programske odrednice stranke.

Bilo je stoga razumljivo da je središnja osnivačka skupština HDZ-a u Slavoniji održana u Osijeku jer su iz toga grada dolazili ljudi koji su stranku širili drugdje. Skupštini je prisustvovalo više od šesto ljudi uključujući i izaslanike iz najudaljenijih mjesta Hrvatske (poput Dubrovnika, Imotskog i Splita). Pozornost nadalje privlači i način održavanja skupštine. Organizatori su, naime, počeli upućivanjem javnog apela za pomoć obiteljima stradali rudara u Aleksincu (mjesto u središnjoj Srbiji). Naravno, uz pohvalnu solidarnost sa žrtvama velike tragedije valjalo je i javno pokazati (uostalom, točan!) stav da suvremeni hrvatski nacionalizam nije smrtni neprijatelj Srba i legitimnih srpskih interesa.

Potom je slijedio jednako važan taktički manevar. Naime, trik u prozivanju režima koji je osiguravao uspjeh nije bilo bjesnilo i galama, nego promišljeno postupanje. Konkretno, komunizam je bez obrane (tj. represije) u 1980-ima ostajao kadgod bi ga se prozivalo zbog neispunjenih obeća-

nja. Stoga su organizatori počeli lamentacijom o tome kako (eto!) komunizam nije uspio uspostaviti „humano društvo“, nego je sve završilo u diktaturi i „nacionalnoj neravnopravnosti“ (tj. podčinjenosti Hrvata Beogradu). Protivnika je dakle najprije valjalo ogoliti, tj. pokazati u pravome svjetlu.

Tek je onda valjalo iznijeti vlastite ciljeve, ali (opet) pažljivo birajući riječi. Dakle, ponovno odricanje legitimiteta komunistima, pa je zato bilo „krajnje vrijeme“, kako su istaknuli na skupštini, za odlazak s vlasti u korist „političke demokracije“. Tek je potom uslijedio pravi cilj: HDZ hoće samo da Hrvati „budu svoji na svom“ te, najvažnije, da Hrvati sami odluče „žele li živjeti u jugoslavenskoj zajednici ili pak u samostalnoj hrvatskoj državi“. Razumljivo, sve HDZ-ove skupštine tog vremena imale su vrlo sličan scenarij, tj. integraciju snažnog napada na komunizam i jasnog izražaja težnje za samostalnom i demokratskom hrvatskom državom. (Čitateljima donosimo dvije stranice izvještaja tajne političke policije o osnivačkoj skupštini. Naime, prostorija koncertne dvorane Studentskog centra u Osijeku, u kojoj se skupština održala, bila je ozvučena.)